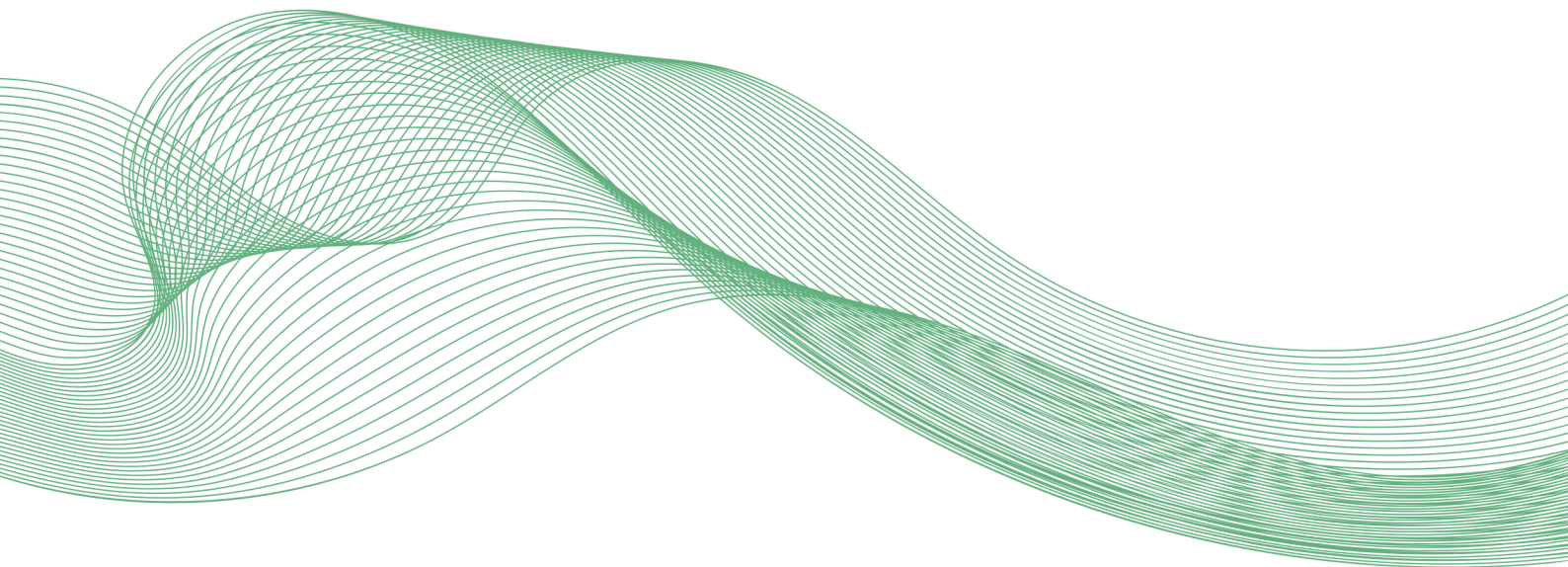

USAIDប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សប្រចាំអាស៊ី

កិច្ចការពារនៅក្នុងការប្រឆាំង
អំពើជួញដូរមនុស្សដោយសង្ខេប៖
ទស្សនៈរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតលើការ
ធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ
បន្ទាប់ពីការជួញដូរ

និពន្ធដោយ លោក Eric Kasper
និងកញ្ញា Mina Chiang

USAIDប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សប្រចាំអាស៊ី

មេរៀនសង្ខេបនៃការសិក្សានេះត្រូវបានបង្កើតឡើងពី "ទស្សនៈរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតលើការធ្វើ សមាហរណកម្ម ឡើងវិញដោយជោគជ័យបន្ទាប់ពីការជួញដូរ" ដែលសរសេរឡើងដោយលោក Eric Kasper និងកញ្ញា Mina Chiang ក្នុងឆ្នាំ២០២០។ វាត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយសង្ខេបនិងនៃការប្រើភាសាក្នុងអារម្មណ៍ងាយស្រួលយល់ ទៅដល់បុគ្គលនិងអង្គការដែលធ្វើការដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សនៅគ្រប់កម្រិតរួមទាំងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ផងដែរ។

អ្នកអាចស្វែងរករបាយការណ៍ពេញលេញបាន [នៅទីនេះ](#) ។

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយ Winrock International ឆ្នាំ២០២៤។

អង្គការ Winrock International គឺជាអ្នកដឹកនាំដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍របស់ សហរដ្ឋអាមេរិក និងអន្តរជាតិ ដោយផ្តល់នូវដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាប្រឈមសង្គម កសិកម្ម និងបរិស្ថានដីស្មុគស្មាញបំផុតមួយចំនួនរបស់ពិភពលោក។ ត្រូវបានបំផុសគំនិតដោយ Winthrop Rockefeller ជាបេសកកម្ម របស់ Winrock ដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ជនក្រីក្រ បង្កើនឱកាសសេដ្ឋកិច្ច និងនិរន្តរភាពធនធានធម្មជាតិ។ ព័ត៌មានដែលបង្ហាញនៅក្នុងការបោះពុម្ពផ្សាយនេះអាចត្រូវបានដកស្រង់ និងផលិតឡើងវិញដោយសេរី ដោយ គ្រាន់តែផ្តល់ប្រភពនិងការទទួលស្គាល់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ គ្មានការប្រើប្រាស់ការបោះពុម្ពនេះណាមួយអាចត្រូវបានធ្វើ ឡើងសម្រាប់ការលក់បន្ត ឬគោលបំណងពាណិជ្ជកម្មផ្សេងទៀតឡើយ។

របាយការណ៍នេះត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈការគាំទ្រដ៏សប្បុរសរបស់ប្រជាជនអាមេរិក តាមរយៈទីភ្នាក់ងារ សហរដ្ឋអាមេរិកសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (USAID)។ ឯកសារនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយវិទ្យាស្ថានសិក្សា អភិវឌ្ឍន៍ សហការជាមួយគម្រោងប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សរបស់ USAID ប្រចាំតំបន់អាស៊ី ។ ខ្លឹមសារទាំងនេះគឺជា ការទទួលខុសត្រូវរបស់វិទ្យាស្ថានសិក្សាអភិវឌ្ឍន៍ ហើយវាមិនចាំបាច់ឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់ USAID ឬរដ្ឋាភិបាល សហរដ្ឋអាមេរិកនោះទេ។

សេចក្តីផ្តើម

គោលបំណងនៃសេចក្តីសង្ខេបនេះ៖

របាយការណ៍សង្ខេបនេះមានគោលបំណងស្វែងយល់ពីបទពិសោធន៍នៃការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញក្នុងចំណោមអ្នករស់រានមានជីវិតពីការជួញដូរ អ្វីដែលពួកគេគិតថាបង្កើតសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ និងអ្វីដែលពួកគេមានអារម្មណ៍ថាអាចជួយពួកគេបានល្អបំផុតនៅក្នុងដំណើរនៃការធ្វើសមាហរណកម្មរបស់ពួកគេ។

ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីគាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងដំណើរនៃការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ វាជារឿងសំខាន់ក្នុងការរក្សាការផ្តោតអារម្មណ៍លើបទពិសោធន៍និងទស្សនៈវិស័យនៃភាពជោគជ័យរបស់ពួកគេ។ របាយការណ៍សង្ខេបនេះបង្ហាញពីធាតុសំខាន់ៗនៃភាពជោគជ័យ យោងទៅតាមបទសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានិងបង់ក្លាដែសដែលបានផ្តល់ឲ្យ។

ក្នុងរយៈពេលវែង ការគាំទ្រការធ្វើសមាហរណកម្មមានន័យថាការដោះស្រាយពីរបៀបនៃការជួញដូរមនុស្ស និងការបង្កើតការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធថ្មីនៃប្រព័ន្ធសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយ។ ការសិក្សានេះត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងវិធីមួយដើម្បីបំភ្លឺពីប្រព័ន្ធរចនាសម្ព័ន្ធនិងថាមវន្តទាំងនោះនិងដើម្បីផ្តល់នូវការយល់ដឹងអំពីចំណុចចូលសម្រាប់សកម្មភាពសមស្របដែលអាចនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរជាប្រព័ន្ធ។

វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សា៖

ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានធ្វើការសម្ភាសន៍ស៊ីជម្រៅជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិតទាំងបុរសនិងស្ត្រី ដែលផ្តោតលើព័ត៌មានលម្អិតនៃបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតនិងការយល់ឃើញនៃការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញរបស់ពួកគេ។ អ្នករស់រានមានជីវិតទាំងអស់នៅក្នុងការសិក្សានេះបានបញ្ចប់ដោយការជួញដូររួចរាល់ពីព្យាយាមធ្វើចំណាកស្រុកដើម្បីស្វែងរកការងារធ្វើ។ ការសិក្សានេះព្យាយាមបង្កើតកិច្ចពិភាក្សាអំពីសមាហរណកម្មឡើងវិញជុំវិញបទពិសោធន៍របស់អ្នករស់រានមានជីវិតជាភ្នាក់ងារក្នុងការរៀបចំជីវិតរបស់ពួកគេជាជាងពីទស្សនៈនៃការផ្តល់សេវាកម្ម។

ការសិក្សានេះបានទាក់ទាញការសម្ភាសជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិតពីការជួញដូរដែលបានទទួលជោគជ័យមួយចំនួននៅក្នុងដំណើរនៃការធ្វើសមាហរណកម្មរបស់ពួកគេ។ ពួកគេមិនតំណាងឱ្យបទពិសោធន៍របស់អ្នករស់រានមានជីវិតទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសរបស់ពួកគេទេ។

ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ

ពាក្យ 'ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ' ត្រូវបានគេប្រើជាញឹកញាប់នៅក្នុងការពិភាក្សាអំពីការប្រឆាំងការជួញដូរ ប៉ុន្តែនិយមន័យរបស់វាពិតប្រាកដជាធម្មតាមិនមានភាពច្បាស់លាស់ឬវាផ្តោតតែទៅលើការផ្តល់សេវាច្រើនពេក។ ខណៈពេលដែលការទទួលបានសេវាកម្មប្រកបដោយគុណភាពគឺជាកត្តាសំខាន់មួយសម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ យើងបានព្យាយាមផ្លាស់ប្តូរការផ្តោតអារម្មណ៍ទៅលើអ្វីដែលអ្នករស់រានមានជីវិតគិត ដឹង និងប្រាថ្នាចង់បាន។

អ្នករស់រានមានជីវិតមានទំនោរនៃការគិតអំពីការធ្វើសមាហរណកម្មថាអាចរស់បាន គេចផុតពីភាពក្រីក្រខ្លាំង និងដើម្បីសម្រេចបាននូវការទទួលយក និងទំនាក់ទំនងក្នុងគ្រួសារ និងសង្គមរបស់ពួកគេឡើងវិញ។ ជាទូទៅ ពួកគេមិនបានគិតអំពីការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការទទួលបានធនធានជាក់លាក់នោះទេ។ ទោះបីជាធនធានសម្ភារៈនិងការគាំទ្រពីអ្នកផ្តល់សេវាពិតជាធាតុសំខាន់មួយក្នុងការសម្រេចបានជោគជ័យសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតភាគច្រើនក៏ដោយ។ ធាតុសំខាន់ៗនៃការធ្វើសមាហរណកម្មដោយជោគជ័យគឺ៖ ១) សុខភាពហិរញ្ញវត្ថុ ២) សុខភាពផ្លូវចិត្ត ៣) ទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រួសារ និង ៤) ការទទួលយកនៅក្នុងសង្គម។

សុខភាពហិរញ្ញវត្ថុ៖ គឺជាសមត្ថភាពរកប្រាក់បានគ្រប់គ្រាន់ និងគេចផុតពីបំណុល។ អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើនកើតចេញមកពីបរិបទនៃភាពក្រីក្រខ្លាំង ដែលមានន័យថាពួកគេប្រឈមមុខនឹងតម្រូវការបន្ទាន់ដើម្បីរកប្រាក់ចំណូលឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរស់ ដែលជំរុញឱ្យពួកគេប្រឈមមុខនឹងការធ្វើចំណាកស្រុកដោយខុសច្បាប់ ដែលនាំទៅដល់ការជួញដូរ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែអាក្រក់សម្រាប់ខ្លួនឯង និងគ្រួសារ។ ជារឿយៗ វាមិនអាចទៅរួចទេក្នុងការសម្រេចបាននូវសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ ដោយត្រលប់ទៅបរិបទដើមនៃភាពក្រីក្រខ្លាំង។ អ្នករស់រានមានជីវិតអាចត្រូវបានគាំទ្រក្នុងការទទួលបានសុខភាពហិរញ្ញវត្ថុដោយកម្មវិធីដែលជួយពួកគេស្វែងរកការងារធ្វើ។

សុខភាពផ្លូវចិត្ត៖ ពាក់ព័ន្ធនឹងការជាសះស្បើយពីរបួសនៃបទពិសោធន៍នៃការជួញដូរ។ អ្នករស់រានមានជីវិតអាចជួបប្រទះនូវទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯងទាប កម្រិតនៃប្រសិទ្ធភាពលើខ្លួនឯងទាប និងមានអារម្មណ៍លំបាកក្នុងស្ថានភាពសង្គមប្រចាំថ្ងៃ។ អ្នករស់រានមានជីវិតអាចស្វែងរកជំនួយផ្នែកចិត្តសាស្ត្រដែលមានប្រយោជន៍ ប៉ុន្តែទាំងនេះត្រូវតែធ្វើឡើងតាមរបៀបសមស្របតាមរបៀបរបស់ពួកគេ។ អ្នករស់រានមានជីវិតប្រហែលជាមិនងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកការគាំពារសុខភាពផ្នែកផ្លូវចិត្តដោយផ្ទាល់ទេ ហើយអ្នករស់រានមានជីវិតមកពីប្រទេសផ្សេងៗនឹងមានវិធីផ្ទាល់ខ្លួនក្នុងការយល់ដឹងនិងបង្ហាញពីបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេ។ ភ័យខ្លាចរបស់យើងដែលរកឃើញបានបង្ហាញថាសុខភាពផ្លូវចិត្តអាចត្រូវបានគាំទ្រដោយការទទួលយកការគាំទ្រពីគ្រួសារ និងសហគមន៍។

ទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រួសារ៖ បន្ទាប់ពីការជួញដូរអាចជាកត្តាកំណត់ដ៏សំខាន់នៃភាពជោគជ័យ។ យើងសង្កេតឃើញថា វាជារឿងធម្មតានៅក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដែសជាងប្រទេសកម្ពុជា ហើយជាធម្មតាវាជាស្ត្រីដែលត្រូវបានបដិសេធ។ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតក៏ជាធម្មតាត្រូវបានចងភ្ជាប់ជាមួយគ្រួសាររបស់ពួកគេផងដែរ។ គ្រួសារជារឿយៗជំពាក់បំណុលគេដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីឱ្យបុគ្គលម្នាក់បានទៅធ្វើការនៅបរទេស។ នៅពេលដែលសមាជិកគ្រួសារបញ្ចប់ដោយការជួញដូរ នេះអាចធ្វើឱ្យគ្រួសារកាន់តែពិបាក។ ប្រសិនបើអាចធ្វើទៅបាន គួរតែព្យាយាមអន្តរាគមន៍ជួយដល់គ្រួសារទាំងមូលជាជាងជួយតែជនរងគ្រោះម្នាក់។

ការទទួលយកនៅក្នុងសង្គម៖ គឺជាការលំបាកព្រោះអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតជាធម្មតាប្រឈមមុខនឹងទម្រង់នៃការរើសអើងនិងការមាក់ងាយពីអ្នកដទៃក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ ទាំងនេះប្រហែលជាមិនមែនរមែងជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់នៃបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេនោះទេ ប៉ុន្តែជាវិធីដែលបទពិសោធន៍របស់ពួកគេរារាំងពួកគេមិនឱ្យអនុលោមតាមបទដ្ឋានសង្គមយេនឌ័រ។ ការស្វែងរកវិធីដើម្បីគាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងការប្រាប់រឿងផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ - ឧទាហរណ៍ក្នុងក្រុមតូចៗ - អាចជួយបង្កើតការយល់ដឹងនិងផ្តល់ចំណាប់អារម្មណ៍នៃភ្នាក់ងារនិងការមើលឃើញទៅដល់អ្នករស់រានមានជីវិតដែលប្រាប់រឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេ។

ការគិតជាប្រព័ន្ធ

សមាហរណកម្មមានន័យថាការផ្សារភ្ជាប់គ្នានិងការបង្កើតខ្លួនឯងឡើងវិញជាមួយសង្គមដែលជាវិធានការមួយដ៏លំបាកដែលត្រូវការការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាប្រព័ន្ធត្រួតស៊ីគ្នាផ្សេងៗ។ យើងបានព្យាយាមដាក់បញ្ចូលគ្នានូវការយល់ដឹងពីអ្នករស់រានមានជីវិតផ្សេងៗ ក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ សមាជិកសហគមន៍ និងបុគ្គលិកសង្គមដែលគាំទ្រពួកគេដើម្បីបង្កើតជាទិដ្ឋភាពច្បាស់លាស់មួយអំពីរបៀបដែលការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញមានមុខងារជាប្រព័ន្ធ។

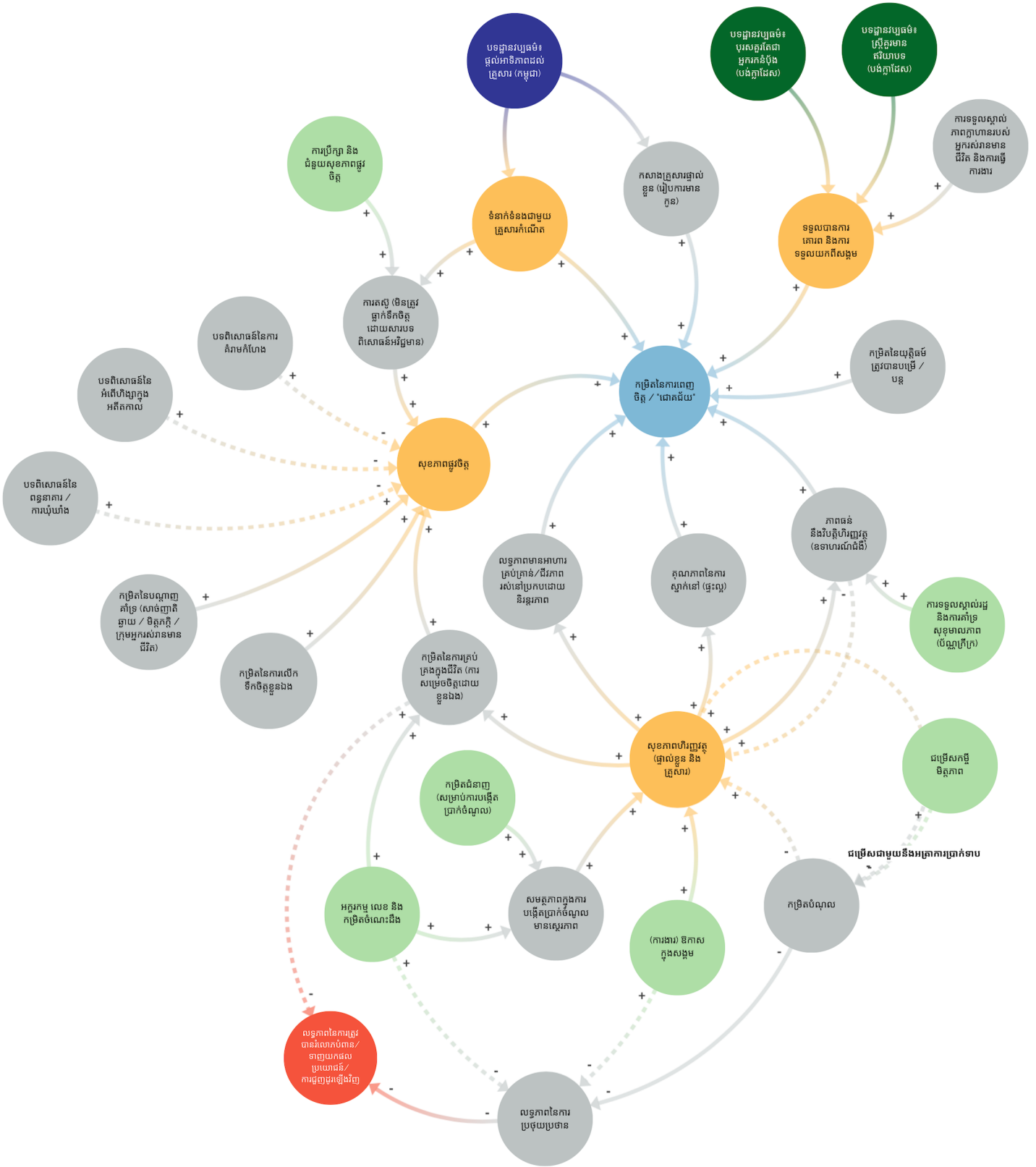
ផ្លូវឆ្ពោះទៅកាន់ការធ្វើសមាហរណកម្មប្រកបដោយជោគជ័យគឺជាផ្នែកមួយនៃប្រព័ន្ធសុគមស្មុញដូចគ្នា ដែលការជួញដូរកើតឡើង។ នេះមានន័យថាខណៈពេលដែលមានឱកាសជោគជ័យ អ្នករស់រានមានជីវិតអាចនៅតែប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាប្រព័ន្ធដែលនាំទៅដល់ការជួញដូរដំបូងរបស់ពួកគេ។ យើងបង្ហាញពីរបៀបដែលកត្តាផ្សេងៗគ្នាមានអន្តរកម្ម និងរួមចំណែកដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យតាមរយៈការប្រើផែនទីប្រព័ន្ធ។ (សូមមើលរូបភាពទី១ នៅទំព័របន្ទាប់)។

ការយល់ដឹងសំខាន់នៃការសិក្សានេះគឺថាធាតុផ្សំនៃភាពជោគជ័យនីមួយៗត្រូវបានចងភ្ជាប់ជាមួយអ្នកដទៃក្នុង ទំនាក់ទំនងសុគមស្មុញ និងជាប្រព័ន្ធ។ នេះបង្កើតសក្តានុពលសម្រាប់រង្វិលជុំមតិត្រឡប់ ដែលអាចរក្សាអ្នករស់រានមានជីវិតជាប់ក្នុងរង្វង់ចុះក្រោម ឬអាចជួយបង្កើនភាពជោគជ័យនៅក្នុងធាតុមួយចូលទៅក្នុងភាពជោគជ័យនៅក្នុងផ្នែកផ្សេងទៀត។ ការធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតនិងនៅជាប់នឹងទំនាក់ទំនងទាំងនោះអាចជាមធ្យោបាយដ៏ល្អបំផុតដើម្បីគាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតឱ្យសម្រេចបាននូវការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។

តាមរយៈរបាយការណ៍នេះ យើងនឹងត្រឡប់ទៅមើលរូបភាពជាប្រព័ន្ធនៃការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ ដើម្បីឱ្យការយល់ដឹងនីមួយៗអាចយល់បាននៅក្នុងបរិបទមុខងាររបៀបដែលវាប្រសព្វជាមួយបញ្ហាជាច្រើនទៀត។

ការណែនាំអំពីការអានផែនទីប្រព័ន្ធ៖

រង្វង់តំណាងឱ្យធាតុនៃប្រព័ន្ធសមាហរណកម្មឡើងវិញដែលត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយគ្នាដោយព្រួញដែលតំណាងឱ្យធាតុមួយមានឥទ្ធិពលលើធាតុផ្សេងទៀត។
រង្វង់ពណ៌ខៀវស្រាលនៅកណ្តាលខាងលើនៃដ្យាក្រាមតំណាងឱ្យការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យបន្ទាប់ពីការជួញដូរ។
រង្វង់ពណ៌ក្រហមនៅខាងក្រោមខាងឆ្វេងតំណាងឱ្យលទ្ធភាពនៃការរំលោភបំពានឬការកេងប្រវ័ញ្ចបន្ថែមទៀត
រង្វង់ពណ៌បៃតងខ្លីបង្ហាញពីតំបន់ដែលយើងអាចជួយអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតធ្វើសមាហរណកម្មទៅក្នុងសង្គមឡើងវិញ។ តំបន់ទាំងនេះគឺជាផ្នែកនៃប្រព័ន្ធដែលការផ្លាស់ប្តូរអាចមានឥទ្ធិពលទូលំទូលាយ។
រង្វង់ពណ៌បៃតងខ្មៅនិងពណ៌ខៀវងងឹតនៅខាងស្តាំខាងលើបង្ហាញពីកត្តាទាក់ទងនឹងបទដ្ឋានរបៀបនៅក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដែស និងកម្ពុជា។
រង្វង់ពណ៌ប្រផេះតំណាងឱ្យបញ្ហានិងកត្តាផ្សេងទៀតដែលយើងបានរកឃើញថាជាការរួមចំណែកឬផលប៉ះពាល់ដល់សមាសធាតុសំខាន់ៗនៃភាពជោគជ័យ។
ទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ត្រូវបានបង្ហាញជាបន្ទាត់រឹងជាមួយ ++ ឬ -- តាមព្រួញ។ នេះមានន័យថាការផ្លាស់ប្តូរក្នុងទិសដៅមួយសម្រាប់កត្តាប៉ះពាល់បណ្តាលឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរក្នុងទិសដៅដូចគ្នានៅក្នុងកត្តាប៉ះពាល់។
ទំនាក់ទំនងបញ្ហាសត្រូវបានបង្ហាញជាសញ្ញាព្រួញ។ ពួកគេក៏ត្រូវបានដាក់ស្លាកជាមួយ + - ដែលបង្ហាញថាការកើនឡើងមួយនាំទៅរកការថយចុះមួយទៀត ឬផ្ទុយទៅវិញ។

រូបភាពទី ១. ផែនទីនៃកត្តាប្រព័ន្ធដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យបន្ទាប់ពីការជួញដូរ

សូមចុច ទីនេះ ដើម្បីរុករកផែនទីនេះដោយអន្តរកម្ម ដោយសម្លឹងមើលកត្តា និងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេឱ្យកាន់តែលម្អិត។

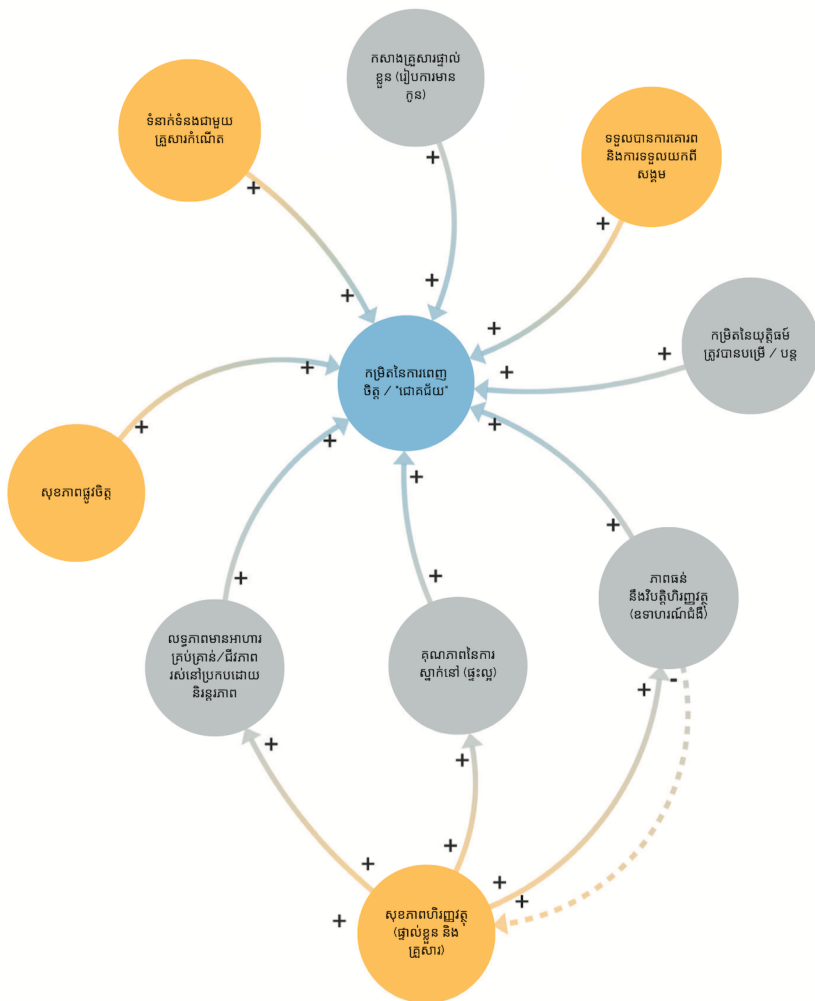
ការរកឃើញសំខាន់ៗ

- សុខភាពហិរញ្ញវត្ថុរួមចំណែក និងកំណត់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។ អន្ទាក់នៃភាពក្រីក្រច្រើនតែបណ្តាលមកពីបំណុលនិងការខ្ចីប្រាក់។
- គ្រួសារមានការរួមចំណែកនិងកំណត់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។
- ការត្រូវបានទទួលយកដោយសង្គមរួមចំណែក និងកំណត់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។
- ការជាសះស្បើយពីរបួសរួមចំណែក និងកំណត់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។
- សមត្ថភាពក្នុងការបង្កើតប្រាក់ចំណូល និងបង្កើនការគ្រប់គ្រងលើជីវិតរបស់មនុស្សម្នាក់រួមចំណែកដល់ការបំពេញបន្ថែមប្រកបដោយជោគជ័យ។
- នៅក្នុងតំបន់ដែលមានភាពក្រីក្ររីករាលដាល ជម្រើសនៃការចិញ្ចឹមជីវិតមានកម្រិតខ្លាំងដែលជំរុញឱ្យមនុស្សទទួលយកហានិភ័យក្នុងការធ្វើដំណើរចំណាកស្រុកដីគ្រោះថ្នាក់។
- បទពិសោធន៍ក្នុងពន្ធនាគារ ឬការឃុំឃាំងមានការឈឺចាប់ជាពិសេស។ ពួកគេអាចបំផ្លាញសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់អ្នករស់រានមានជីវិត ហើយទុកឱ្យពួកគេមានអារម្មណ៍ថាមានកំហុស និងតម្លៃខ្លួនឯងទាប។
- អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ រួមទាំងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍មូលដ្ឋាន នៅតែមិនមានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីការជួញដូរមនុស្ស។ នេះកំណត់សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការគាំទ្រការរួមបញ្ចូលឡើងវិញរបស់អ្នករស់រានមានជីវិត។
- មានរបាំងជាច្រើនដែលរារាំងជនចំណាកស្រុកមិនឱ្យធ្វើដូច្នោះដោយសុវត្ថិភាព និងស្របច្បាប់ ដែលនាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃការជួញដូរ។
- កម្មវិធីសុខុមាលភាពសង្គមដែលមានស្រាប់ - រួមទាំងកម្មវិធីដែលមិនកំណត់គោលដៅដោយផ្ទាល់ដល់អ្នករស់រានមានជីវិត - អាចគាំទ្រការរួមបញ្ចូលឡើងវិញ និងកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះចំពោះការជួញដូរនៅកន្លែងដំបូង។

ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយ ជោគជ័យកំណត់ដោយអ្នករស់រានមានជីវិត

ផ្នែកនេះបង្ហាញពីទស្សនៈរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតអំពីអ្វីដែលបង្កើតការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យតាមដែលអាចធ្វើទៅបានតាមសម្លេងរបស់ពួកអ្នករងគ្រោះផ្ទាល់។ សម្រាប់មនុស្សជាច្រើន ភាពជោគជ័យគឺវាផ្អែកលើការរស់រានមានជីវិតជាមូលដ្ឋាន។ នេះមិនមែនមានន័យថាអ្នករស់រានមានជីវិតមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាខ្ពស់ជាងនេះនោះទេ។ អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើនបាននិយាយអំពីក្តីសង្ឃឹមរបស់ខ្លួន ដូចជាការចង់ស្វែងរកការងារដែលផ្តល់កិត្តិយសដល់ពួកគេ និងបង្កើតការផ្លាស់ប្តូរក្នុងសង្គម ដើម្បីឱ្យឱកាសនៃការជួញដូរនិងការមាក់ងាយត្រូវបានកាត់បន្ថយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយនៅពេលដែលត្រូវបានសួរយ៉ាងច្បាស់នូវអ្វីដែលពួកគេចាត់ទុកថាជានិយមន័យនៃភាពជោគជ័យ ពួកគេបានសង្កត់ធ្ងន់លើការបំពេញតម្រូវការជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេទៅវិញ។

អ្នករស់រានមានជីវិតភាគច្រើនបានរាយការណ៍ថាបានជួបប្រទះការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តពីបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ ដែលតម្រូវឱ្យមានការព្យាបាលនិងស្តារសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេឡើងវិញ។ ដោយផ្អែកលើរចនាសម្ព័ន្ធទូទៅនៃសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ច មនុស្សជាច្រើននៅក្នុងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីការជួញដូរទាំងនេះបានបំពេញតម្រូវការជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេតាមរយៈគ្រួសារ និងទំនាក់ទំនងផ្សេងៗទៀត។ សម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតទាំងអស់ដែលត្រូវបានសម្ភាសន៍និយាយថា៖ ការស្វែងរកកន្លែងរស់មនុស្សម្នាក់នៅក្នុងសង្គមគឺជាធាតុផ្សំជាមូលដ្ឋាននៃភាពជោគជ័យ។

រូបភាពទី ២. សមាសធាតុសំខាន់នៃ "ភាពជោគជ័យ" ។

សុខភាពហិរញ្ញវត្ថុ

សុខភាពហិរញ្ញវត្ថុមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យនេះបើយោងទៅតាមអ្នករស់រានមានជីវិត ដោយសារពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនដូចជាការដែលមិនមានប្រាក់ចំណូលគ្រប់គ្រាន់និងមានបំណុលច្រើនពេក។ អ្នករស់រានមានជីវិតភាគច្រើនមានបំណុលទាំងមុននិងក្រោយការជួញដូររបស់ពួកគេ។ ការជំនះឧបសគ្គក្នុងការដំណាក់កាលនេះគឺជាផ្នែកសំខាន់នៃភាពជោគជ័យរបស់ពួកគេ។

អ្នករស់រានមានជីវិតទាំងអស់ដែលយើងបាននិយាយជាមួយត្រូវបានជួញដូរនៅក្នុងបរិបទនៃការធ្វើចំណាកស្រុកក្នុងការស្វែងរកការងារធ្វើ។ តម្រូវការសម្រាប់ប្រាក់ចំណូលបានជំរុញឱ្យពួកគេទទួលយកហានិភ័យដែលបណ្តាលឱ្យមានការជួញដូរ ហើយការធានាបាននូវប្រាក់ចំណូលទៀងទាត់ និងអាចព្យាករណ៍បាននៅតែជាគោលដៅសំខាន់ដែលបង្កើតបានជាជោគជ័យក្នុងអំឡុងពេលសមាហរណកម្មឡើងវិញ។

អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើនដែលយើងបាននិយាយជាមួយគឺក្រីក្រខ្លាំងណាស់មុនពេលដែលពួកគេត្រូវបានគេធ្វើការជួញដូរ ហើយភាពក្រីក្រនេះបានធ្វើឱ្យពួកគេពិបាកក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញប្រកបដោយភាពជោគជ័យ។ ការធ្វើសមាហរណកម្មប្រកបដោយភាពជោគជ័យមិនមែនគ្រាន់តែជាការ "ត្រលប់" ទៅកន្លែងដែលពួកគេមកនោះទេ ជាពិសេសប្រសិនបើភាពក្រីក្រនៅកន្លែងមកនោះធ្វើឱ្យពួកគេងាយរងគ្រោះដោយការជួញដូរតាំងពីដំបូង។ ពេលខ្លះការផ្លាស់ទៅកន្លែងថ្មីអាចជាការចាំបាច់សម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតដើម្បីគេចផុតពីភាពក្រីក្រធ្ងន់ធ្ងរ និងធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញប្រកបដោយភាពជោគជ័យ។

**“គ្រួសារលែងជំពាក់បំណុលគេទៀតហើយ ជួបតែសេចក្តីសុខ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទស្រី លេខ២៧)**

**“ខ្ញុំមិនមែនជាមនុស្សជោគជ័យក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញទេ ហើយដោយសារមិនបង់ប្រាក់កម្ចី ខ្ញុំមិនដឹងថាតើខ្ញុំត្រូវការពេលវេលាប៉ុន្មាននោះទេ។ ខ្ញុំអាចចំណាយពេលបីឆ្នាំដើម្បីដើរលើផ្លូវត្រូវ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែសភេទស្រី លេខ ១៥)**

ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងភាពក្រីក្រអាចទទួលបានដោយប្រាក់តិចតួចបំផុតប៉ុន្តែបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុតូចមួយអាចរុញច្រានពួកគេចូលទៅក្នុងភាពក្រីក្រកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើងដែលវាពិបាកនឹងធ្វើអោយពួកគេគេចផុតបានដោយឆាប់រហ័សណាស់។ បញ្ហាទាំងនេះយើងឃើញមានច្រើនរួមបញ្ចូលជាមួយការប្រមូលទិន្នផលបានមិនល្អ ឬបញ្ហាសុខភាព ដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានវិក័យប័ត្រពេទ្យមានកាន់តែច្រើនឡើងនិងឈានទៅដល់ការបាត់បង់ប្រាក់ចំណូលពីការមិនអាចធ្វើការងារបាន។ នេះនាំឱ្យមានបំណុលនិងការអស់សង្ឃឹមដែលធ្វើឱ្យមនុស្សងាយនឹងប្រថុយប្រថាន។

**“(បន្ទាប់ពីត្រលប់មកផ្ទះវិញ) យើងគឺជាទាសកររបស់យើង”
(កម្ពុជា ភេទប្រុស លេខ: ៣៣)**

គ្រួសារ

គ្រួសារត្រូវបានលើកឡើងថាជាធាតុផ្សំសំខាន់មួយនៃភាពជោគជ័យដោយស្មើរតែគ្រប់អ្នករស់រានមានជីវិតដែលយើងបាននិយាយជាមួយ។

**ពេលត្រឡប់មកស្រុកខ្មែរវិញ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថាបានកើតមកវិញម្តងទៀត៖
រីករាយ ហើយនៅពេលដែលខ្ញុំទៅដល់ផ្ទះមានភាពកក់ក្តៅ” ។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទស្រី លេខ៤៣)**

អ្នករស់រានមានជីវិតបានលើកឡើងថា៖ វាមានការពិបាកនិងឈឺចាប់ក្នុងការចាកចេញពីគ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ពួកគេបានធ្វើការផ្លាស់ប្តូរជាចម្បងដើម្បីចេញទៅរកប្រាក់សម្រាប់គ្រួសាររបស់ពួកគេ ទោះបីជាមានហានិភ័យពាក់ព័ន្ធក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់ពួកគេក៏ដោយ។ ការដែលមិនអាចនិយាយជាមួយក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេពេលនៅឆ្ងាយ គឺជាផ្នែកមួយដ៏លំបាកបំផុតនៃបទពិសោធន៍របស់ពួកគេក្នុងអំពើជួញដូរ។

**“ទោះបីជាខ្ញុំមិនមានមុខរបររកប្រាក់សម្រាប់គ្រួសាររបស់ខ្ញុំក៏ដោយ អ្វីដែលសំខាន់បំផុត
សម្រាប់ខ្ញុំគឺអាចជួបពួកគេម្តងទៀត។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទស្រី លេខ៣០)**

សង្គមផ្សេងៗគ្នាឱ្យតម្លៃលើប្រភេទទំនាក់ទំនងផ្សេងៗគ្នា ដូច្នោះអ្វីដែលអ្នករស់រានមានជីវិតរកឃើញថាមានប្រយោជន៍សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញវាអាចប្រែប្រួល។ នៅប្រទេសបង់ក្លាដែស អ្នករស់រានមានជីវិតមួយចំនួនត្រូវបានក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេគេចចេញពីការរើសអើងដោយសារការមាក់ងាយសង្គម។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ទោះបីជាអ្នករស់រានមានជីវិតបានប្រឈមមុខនឹងសម្ពាធសង្គមក៏ដោយ ក៏ការគាំទ្រពីគ្រួសាររបស់ពួកគេបានជួយពួកគេគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេជាមួយសហគមន៍សំខាន់ជាង។ ការគាំទ្រខាងសីលធម៌ និងផ្លូវចិត្តពីគ្រួសាររបស់ពួកគេនេះ វាបានជួយពួកគេឱ្យស៊ីទ្រាំនឹងបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗក្នុងសង្គម។

**“ខ្ញុំមិនមានបញ្ហាអ្វីពីខាងគ្រួសាររបស់ខ្ញុំទេ ពួកគេបានគាំទ្រខ្ញុំ
ប្តីនិងម្តាយក្មេករបស់ខ្ញុំមិនមានបញ្ហាអ្វីទេ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំបានជួបបញ្ហាខ្លះពីសង្គម។
ពេលប្តីខ្ញុំចេញទៅក្រៅផ្លូវ គាត់នឹងឮច្រើនពីសង្គម ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែសភេទស្រី លេខ៦)**

សុខភាពផ្លូវចិត្ត

នៅក្នុងការសម្ភាសន៍នៅទូទាំងប្រទេសទាំងពីរ មានសញ្ញាជាច្រើនដែលបង្ហាញថាសុខភាពផ្លូវចិត្តគឺជាទិដ្ឋភាពសំខាន់នៃភាពជោគជ័យ។ អ្នកនៅរស់រានមានជីវិតដែលយើងបាននិយាយជាមួយនៅប្រទេសបង់ក្លាដែលបាន ដឹងនិងយល់ច្បាស់លាស់អំពីបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត យើងមិនរំពឹងថាអ្នករស់រានមានជីវិតភាគច្រើននៅក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដែលនឹងដឹងអំពីបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្តទាំងអស់គ្នានោះទេ។

**“បន្ទាប់ពីទៅដល់បង់ក្លាដែល ស្ថានភាពរបស់ខ្ញុំគឺអាក្រក់ណាស់។ ខ្ញុំនៅដាច់ដោយឡែកពីផ្ទះរបស់ខ្ញុំរយៈពេល ៤ ខែ។ ខ្ញុំមិនអាចចេញពីផ្ទះបានទេ”។
(រស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែលភេទប្រុស លេខ៣៥)**

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អ្នកឆ្លើយសំណួរបានបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃសុខភាពផ្លូវចិត្តដោយប្រយោល។ អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាជាច្រើននាក់ស្នាក់ស្នើរក្នុងការនិយាយអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគេ សូម្បីតែអ្នកដែលបានត្រឡប់មកកាលពីប៉ុន្មានឆ្នាំមុនក៏ដោយ។

អ្នករស់រានមានជីវិតជាស្រ្តីជាច្រើននាក់មានការភ័យខ្លាច និងរំជួលចិត្តក្នុងការនិទានរឿងរបស់ពួកគេ ហើយហាក់ដូចជាព្រួយបារម្ភអំពីការផ្តល់ចម្លើយ "ខុស" នៅក្នុងការសម្ភាសន៍ ឬមានការលំបាកក្នុងការចងចាំព័ត៌មានលម្អិតសំខាន់ៗនៃបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ។ យើងបានយល់អំពីអាកប្បកិរិយាទាំងនេះថាជាសញ្ញាបង្ហាញពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត។

**“ខ្ញុំបានប្តេជ្ញាចិត្តបំភ្លេចវា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកជាប់គុកជាច្រើននាក់។ ពួកគេបានគិតអំពីរឿងនេះខ្លាំងពេករហូតដល់វាក្លាយជាជំងឺផ្លូវចិត្ត ហើយត្រូវបញ្ជូនទៅមជ្ឈមណ្ឌលចិត្តសាស្ត្រ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទប្រុសលេខ ៤៦)**

អ្នករស់រានមានជីវិតម្នាក់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាប្រឈមមុខនឹងការតិះដៀលនិងការសម្តែងពីសមាជិកមួយចំនួននៃសហគមន៍របស់គាត់។ តាមការយល់ដឹងរបស់គាត់ នេះគឺជាលទ្ធផលនៃការច្រណែននឹងធនធានរបស់គាត់ ដើម្បីចាប់ផ្តើមជួសជុលម៉ូតូ ដែលជាផ្នែកនៃដំណើរការបំពេញបន្ថែមរបស់គាត់។

**“ខ្ញុំខ្លាចមនុស្សច្រណែននឹងខ្ញុំ ព្យាយាមកម្ចាត់ខ្ញុំ... ពេលខ្ញុំចាប់ផ្តើមការងារច្រើន វានឹងមានការចំអក និងប្រមាថមកលើខ្ញុំ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទប្រុស អាយុ ២៤ ឆ្នាំ)**

ការសង្កេតទាំងនេះអាចមានផលប៉ះពាល់បន្ថែមទៀតសម្រាប់អន្តរាគមន៍ដែលត្រូវបានរចនាឡើងដើម្បីគាំទ្រអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត។ ផ្នែកលើការសម្ភាសជាមួយបុគ្គលិកសង្គមការបង្កឱ្យមានការរើសអើងឬការច្រណែនពីសមាជិកសហគមន៍គឺជាផលវិបាកទូទៅនៃការគាំទ្រសមាហរណកម្មដោយអចេតនា។ នេះត្រូវតែយកមកពិចារណានៅពេលថ្លឹងថ្លែងពីហានិភ័យ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការធ្វើអន្តរាគមន៍។

ស្វែងរកកន្លែងនៅក្នុងសង្គម

អ្នកនៅរស់រានមានជីវិតជាញឹកញយ។ ប្រឈមមុខនឹងទម្រង់នៃការមាក់ងាយក្នុងដំណើរនៃការធ្វើសមាហរណកម្មរបស់ពួកគេ។ អ្នករស់រានមានជីវិតភាគច្រើនដែលត្រូវបានសម្ភាសសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនេះបានរាយការណ៍ថាប្រឈមមុខនឹងការវិនិច្ឆ័យ ការរើសអើង ការខ្មាស់អៀនឬយ៉ាងហោចណាស់ការយល់ខុសពីអ្នកដែលនៅជុំវិញពួកគេ។

នៅប្រទេសបង់ក្លាដែស អ្នករស់រានមានជីវិតតែងតែកំណត់និយមន័យនៃភាពជោគជ័យរបស់ពួកគេទាក់ទងនឹងការទទួលបានការគោរព និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់សហគមន៍របស់ពួកគេ រហូតដល់អ្នកខ្លះនិយាយថា វាជាការប្រសើរជាងក្នុងការរងទុក្ខក្នុងភាពក្រីក្រដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ជាជាងការមើលឃើញអវិជ្ជមានចំពោះភាពបរាជ័យក្នុងការធ្វើចំណាកស្រុក។

“អត្តសញ្ញាណរបស់ខ្ញុំជាអ្នកទទួលមកវិញ ឬអ្នកត្រឡប់មកវិញដែលបរាជ័យ បានបង្កើតបញ្ហាដ៏ធំមួយនៅពេលដំបូងបំផុត។ ខ្ញុំត្រូវតែស្តាប់ពាក្យអាក្រក់ពីអ្នកជិតខាង និងមនុស្សពីកន្លែងដែលខ្ញុំរកការងារធ្វើ។ អត្តសញ្ញាណមិនអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំទទួលបានការងារធ្វើទេ សូម្បីតែធ្វើការពេលថ្ងៃនៅការដ្ឋានសំណង់ក៏ពិបាកដែរ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែស ភេទប្រុស លេខ១១)

ម្យ៉ាងវិញទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអ្នករស់រានមានជីវិតតិចតួចណាស់ដែលបានលើកឡើងពីអារម្មណ៍នៃការវិនិច្ឆ័យយ៉ាងខ្លាំងពីសមាជិកសហគមន៍របស់ពួកគេ។

“អ្នកភូមិទាំងអស់សប្បាយចិត្តដែលបានឃើញខ្ញុំត្រលប់មកកម្ពុជាវិញ។ វាដូចជាខ្ញុំបានស្លាប់ ហើយមានជីវិតឡើងវិញ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជា ភេទស្រី លេខ៤៣)

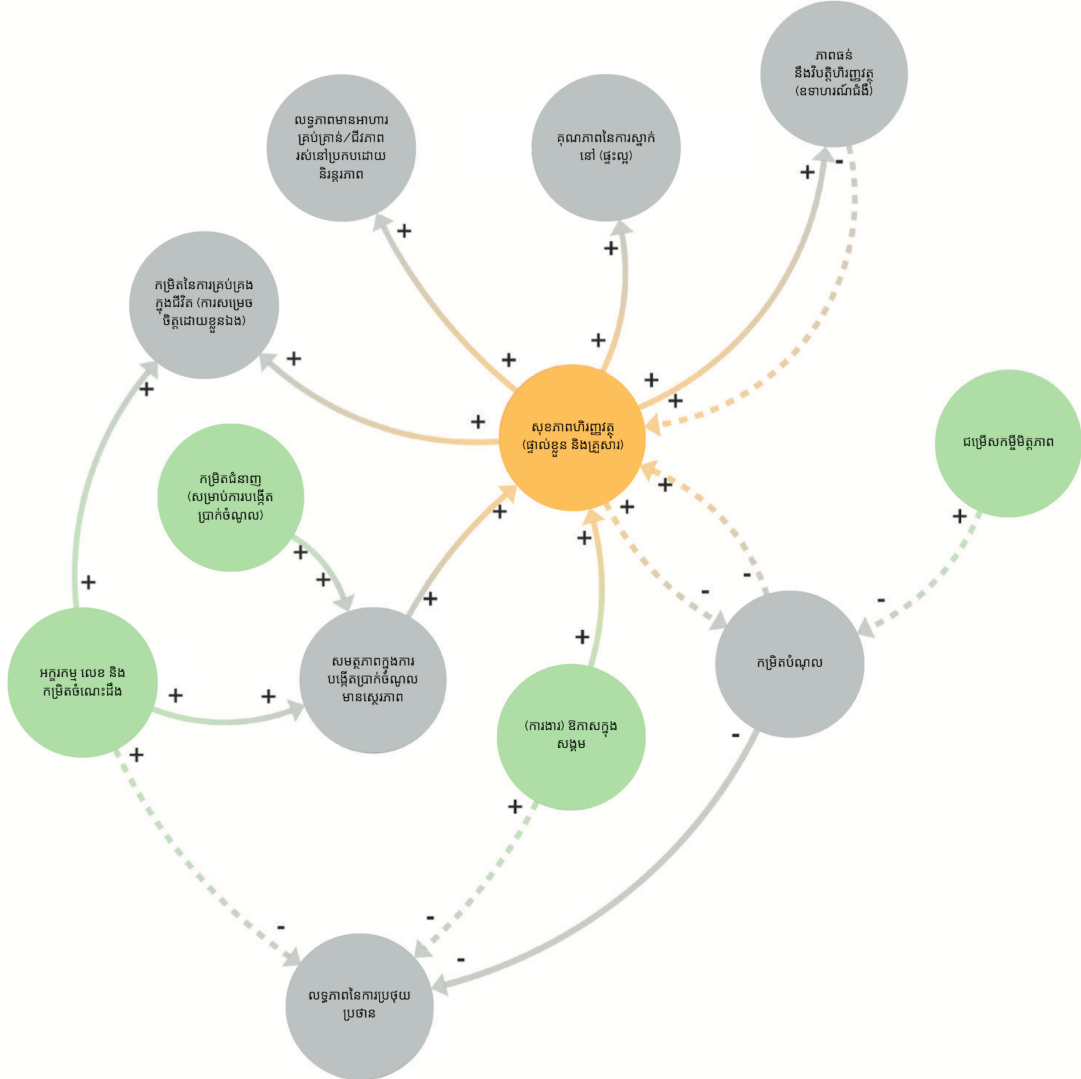
“ស្រីម្នាក់ គិតថាខ្ញុំជាអ្នកជោគជ័យ គ្រប់គ្នានិយាយថាខ្ញុំក្លាហាន ហើយហ៊ានរត់ចេញ។ ពួកគេមើលឃើញថាជាគំរូដែលខ្ញុំខ្សោយព្យាយាម ហើយខ្ញុំមើលថែគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ”។
(កម្ពុជា ភេទប្រុស អាយុ៣៨ឆ្នាំ)

មានអ្វីមួយដែលពិសេសអំពីសង្គមនីមួយៗ ដែលលក្ខខណ្ឌនៃរបៀបដែលអ្នករស់រានមានជីវិតមានអារម្មណ៍អំពីបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ និងរបៀបដែលពួកគេមានអារម្មណ៍ថាពួកគេត្រូវតែចូលរួមទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកដែលនៅជុំវិញខ្លួន។ ការយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីរបៀបដែលការមាក់ងាយពីដំណើរការនៅក្នុងបរិបទជាក់លាក់មួយគឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការបង្កើតការគាំទ្រប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិត។

តើអ្វីរួមចំណែកដល់ការរួមបញ្ចូលឡើងវិញ ដោយជោគជ័យ?

នៅក្នុងផ្នែកនេះ យើងមើលពីរបៀបដែលកត្តាផ្សេងៗប៉ះពាល់ដល់ភាពជោគជ័យ ដើម្បីស្វែងរកមធ្យោបាយកែលម្អការគាំទ្រសម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។

ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុនិងការបណ្តុះបណ្តាលការងារគួរតែត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីជួយដល់អ្នករស់រានមានជីវិតឲ្យរួចផុតពីភាពក្រីក្រដែលកំពុងតែបន្តភាពជោគជ័យយ៉ាងមិនមែនគ្រាន់តែផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវការជំរុញទៅតែមួយមុខប៉ុណ្ណោះទេគឺវាពាក់ព័ន្ធនឹងការយល់ដឹងអំពីអ្នករស់រានមានជីវិតនៅក្នុងបរិបទនៃសង្គមរបស់ពួកគេ។ កម្មវិធីដែលផ្តោតតែលើបុគ្គលដូចជាការផ្តល់ជំនាញដែលមិនមានតម្រូវការនៅក្នុងទីផ្សារការងារមិនត្រឹមតែមិនអាចជួយប៉ុណ្ណោះទេវាអាចថែមទាំងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ពួកគេទៀតផង។

រូបភាពទី៣. កត្តាទាក់ទងនឹងសុខភាពហិរញ្ញវត្ថុ។

បំណុលនិងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ

ស្ទើរតែគ្រប់អ្នករស់រានមានជីវិតទាំងអស់បាននិយាយថាការដែលមានលទ្ធភាពនៃការសងបំណុលរបស់ពួកគេគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យ។ បំណុលមិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ដល់ភាពជោគជ័យនៃការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញប៉ុណ្ណោះទេ វាក៏រួមចំណែកដល់ការជួញដូរ និងប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍ក្នុងប្រទេសទាំងពីរផងដែរ។

អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើន ឬគ្រួសាររបស់ពួកគេគឺជាផ្នែកនៃកម្មវិធីមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលសន្មតថាជួយប្រជាជនឱ្យរួចផុតពីភាពក្រីក្រដោយផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កម្មវិធីទាំងនេះច្រើនតែនាំឱ្យមានភាពក្រីក្រកាន់តែជ្រៅ ដោយសារតែបំណុលដ៏ច្រើនលើសលប់ ហើយភាគច្រើនអាចជាការកេងប្រវ័ញ្ច។

ដើម្បីគេចផុតពីបំណុលគ្រួសារជាច្រើនជ្រើសរើសបញ្ជូនសមាជិកគ្រួសារម្នាក់ទៅធ្វើការនៅបរទេសជារៀងៗនៅពេលមានអ្នកណាម្នាក់ក្នុងសមាជិកគ្រួសារទៅធ្វើការនៅបរទេស គ្រួសាររបស់នឹងគេទទួលយកប្រាក់កម្ចីបន្ថែមទៀតដើម្បីរ៉ាប់រងការចំណាយខ្ពស់នៃការធ្វើចំណាកស្រុកស្របច្បាប់របស់សមាជិកគ្រួសារនោះ។ ជាលទ្ធផល មនុស្សជាច្រើនជ្រើសរើសផ្លូវខុសច្បាប់តាមរយៈឈ្នួញកណ្តាល។ ប្រសិនបើមានបញ្ហាកើតឡើងជនចំណាកស្រុកត្រូវគេទុកឱ្យរងគ្រោះនិងដាក់ឱ្យនៅដាច់ដោយឡែក។ នៅពេលដែលបុគ្គលដែលត្រូវបានជួញដូរនោះត្រឡប់មកវិញ ពួកគេជាធម្មតាប្រឈមមុខនឹងបំណុលកាន់តែច្រើនទៀត ដែលរារាំងយ៉ាងខ្លាំងដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មរបស់ពួកគេឡើងវិញ។

ការយល់ដឹងអំពីតួនាទីនៃបំណុលបង្ហាញថាភាពក្រីក្រខ្លាំងដែលដំបូងនាំឱ្យមានការជួញដូរក៏ការពារការធ្វើសមាហរណកម្មដោយជោគជ័យ អន្ទាក់អ្នករស់រានមានជីវិត គ្រួសារ និងសហគមន៍របស់ពួកគេនៅក្នុងភាពក្រីក្រកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង។

ចំនុចប្រសព្វរវាងជំនាញ អក្ខរកម្ម និងឱកាស

ជាទូទៅអ្នករស់រានមានជីវិតត្រូវបានជួញដូរខណៈពេលដែលកំពុងស្វែងរកឱកាសការងារដោយប្រើកំលាំងជាការងារដែលមានជំនាញទាបនៅក្នុងប្រទេសមួយផ្សេងទៀត។ អ្នកដែលគ្មានជំនាញមានជម្រើសតិចតួចបំផុតក្នុងការរកប្រាក់ចំណូលមានន័យថាពេលខ្លះពួកគេត្រូវតែប្រថុយប្រថានខ្លាំងសម្រាប់ឱកាសដើម្បីរកប្រាក់ចំណូលបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរស់។

“បញ្ហាធំបំផុតគឺបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ...បន្ទាប់មកបញ្ហាគឺកង្វះការអប់រំ។ ខ្ញុំមិនត្រូវបានអប់រំ; ពួកគេនឹងមិនអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំចេញពីផ្ទះទេ។ ខ្ញុំក៏មិនស្គាល់ផ្លូវភូមិដែរ ដូច្នេះវាងាយនឹងបញ្ឆោតខ្ញុំ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែស ភេទស្រី លេខ៨)

វាជារឿងធម្មតាសម្រាប់បុគ្គលិកសង្គមក្នុងការជួយអ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងការរៀនជំនាញថ្មីដែលអាចនាំពួកគេទៅរកឱកាសចិញ្ចឹមជីវិតកាន់តែប្រសើរឡើងវិញ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយបុគ្គលិកសង្គមមួយចំនួនដែលយើងបាននិយាយជាមួយបានរាយការណ៍ថាជួនកាលវាពិបាកក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិត ហើយពួកគេតែងតែបោះបង់ ឬខកខានក្នុងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលទាំងនោះ។ ការស្រាវជ្រាវរបស់យើងបង្ហាញថា អ្នកនៅរស់រានមានជីវិតដែលមិនអាចអានឬសរសេរបានគឺមានការពិបាកក្នុងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញណាស់ដោយសារតែកង្វះអក្ខរកម្មរបស់ពួកគេធ្វើឱ្យការចូលប្រើកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលទាំងនេះមានភាពលំបាក។

**“ឪពុកម្តាយខ្ញុំ និងខ្ញុំមិនចេះអក្សរ។ យើងមិនដឹងថាអ្វីជាការបោកប្រាស់នោះទេ”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទស្រី លេខ៤៧)**

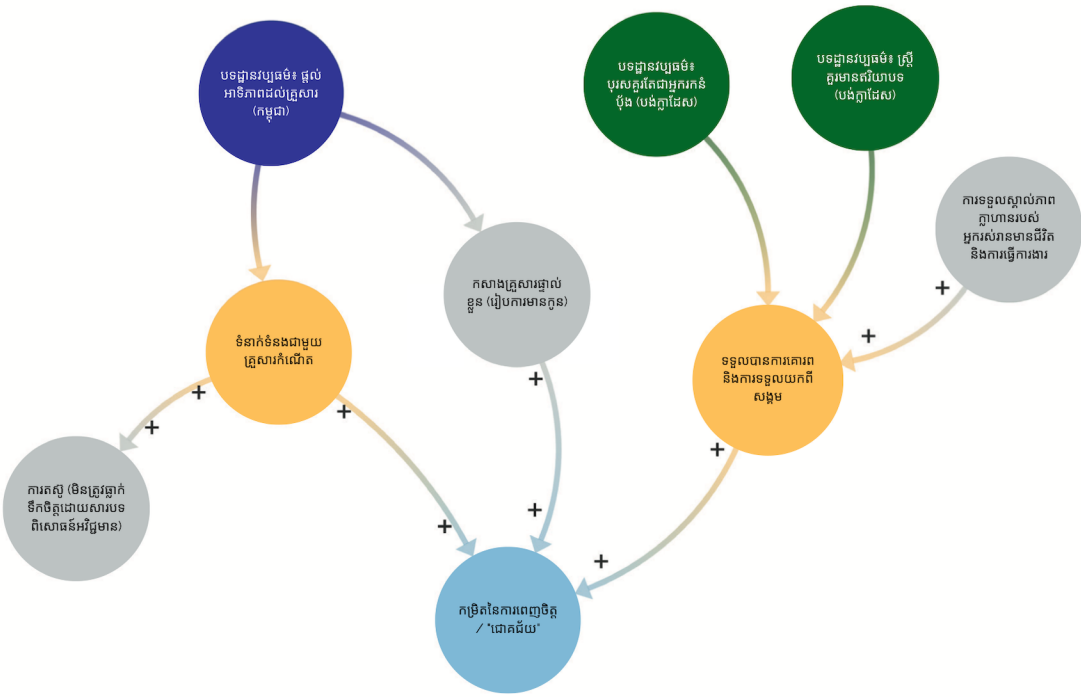
សេវាកាំទ្រជាច្រើនដែលផ្តល់ជូនអ្នករស់រានមានជីវិតដើម្បីព្យាយាមដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នករស់រានមានជីវិតដែលត្រូវការការព្យាបាលសុខភាពផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរប្រហែលជាមិនអាចទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញទាំងនោះទេ។ ទន្ទឹមនឹងនេះការទទួលបានការគាំទ្រពីកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ក៏អាចជួយអ្នករស់រានមានជីវិតជាមួយនឹងសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេផងដែរ។ អ្នករស់រានមានជីវិតដែលយើងបាននិយាយជាមួយរាយការណ៍ថាបានជួបប្រទះនូវអារម្មណ៍ប៉ះទង្គិចទាំងនេះតាមពេលវេលា។

លើសពីនេះការមានជំនាញថ្មីមិនធានាការងារនោះទេ នៅក្នុងសហគមន៍ជាច្រើនដែលយើងបានទៅទស្សនា សេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់មានកម្រិត និងធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង។ អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើននៅក្នុងការសិក្សានេះបានបង្ហាញពីបំណងចង់ធ្វើចំណាកស្រុកម្តងទៀតប្រសិនបើពួកគេអាច - ទៅកាន់ទីក្រុងធំជាងឬឆ្លងកាត់ព្រំដែន។

គ្រួសារ សហគមន៍ និងបទដ្ឋានសង្គម

សង្គមនីមួយៗមានសំណុំនៃបទដ្ឋានសង្គមដែលកំណត់បទពិសោធន៍ប្រចាំថ្ងៃរបស់មនុស្សរួមទាំងតួនាទីរបស់បុគ្គលនៅក្នុងសមូហភាពនៃសង្គមនិងអត្ថន័យនៃស្ត្រីឬបុរស។ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការយល់ដឹងពីរបៀបដែលលក្ខខណ្ឌសង្គមជាក់លាក់នៃបទពិសោធន៍ដែលអ្នករស់រានមានជីវិតមាននៅក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ។

**“ខ្ញុំនៅតែខ្លាចថាកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំនឹងត្រូវគេយកចេញពីខ្ញុំ។ ខ្ញុំក៏ភ័យខ្លាចដែរថាគ្រួសារខ្ញុំនឹងបង្ខំខ្ញុំឲ្យនៅជាមួយប្តីមកពីប្រទេសចិន”។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទស្រី លេខ២៧)**

រូបភាពទី ៤៖ កត្តាដែលទាក់ទងនឹងបទដ្ឋានគ្រួសារនិងសង្គម

នៅប្រទេសបង់ក្លាដែស អ្នករស់រានមានជីវិតជាស្រ្តីបានរាយការណ៍ពីការអាម៉ាស់និងការមាក់ងាយដោយផ្អែកលើការមិនអនុលោមតាមគំនិតនៃ "ស្រ្តីល្អ" ។ បុរសដែលនៅរស់រានមានជីវិតក៏បានរាយការណ៍ថាទទួលរងពីការមាក់ងាយចំពោះអសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការបំពេញតួនាទីជាអ្នករកស៊ីចិញ្ចឹមក្នុងគ្រួសាររបស់ពួកគេ។

នៅប្រទេសកម្ពុជានិងបង់ក្លាដែស ទាំងបុរសនិងស្រ្តីមានបទពិសោធន៍ជីវិតខុសៗគ្នាដោយសារភេទរបស់ពួកគេដែលបង្ហាញពីរបៀបដែលពួកគេចូលទៅក្នុងគ្រួសារនិងសហគមន៍ឡើងវិញបន្ទាប់ពីការជួញដូរ។ នេះបង្ហាញពីការមាក់ងាយនិងភាពងាយស្រួលសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតប្រឈមមុខជាញឹកញាប់ដែលមិនមែនកើតចេញមកពីការជួញដូររបស់ពួកគេនោះទេ ប៉ុន្តែមកពីរបៀបដែលប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការបំពេញតាមការរំពឹងទុករបស់សង្គមជាក់លាក់អំពីយេនឌ័រ។ ការមិនផ្គូផ្គងស្តង់ដារ "ធម្មតា" ទាំងនេះអាចនាំឱ្យមានការមិនរាប់បញ្ចូលបន្ថែមទៀតដែលធ្វើអោយរហូសនៃការជួញដូររបស់ពួកគេកាន់តែមានជម្រៅទៅលើបទពិសោធន៍។

"នៅ Cox's Bazar មនុស្សភាគច្រើនគិតថាជនរងគ្រោះជាស្រ្តីមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ក្មេងស្រីដទៃទៀតនៃសង្គម"។
(ជនរងគ្រោះបង់ក្លាដែសភេទប្រុស លេខ១)

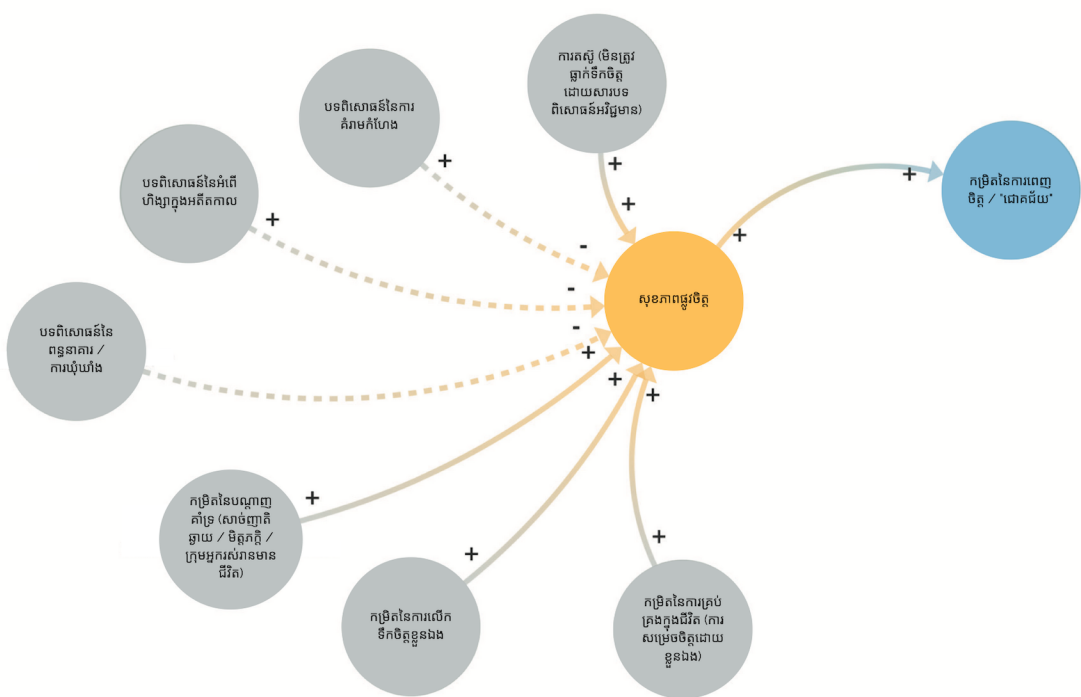
ជាឧទាហរណ៍សមាជិកសហគមន៍មួយចំនួនក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដែសមិនបានដឹងថាការធ្វើចំណាកស្រុកអាចប្រែក្លាយទៅជាការជួញដូរមនុស្សនោះទេ។ ដូច្នេះហើយពួកគេមានទំនោរក្នុងការវិនិច្ឆ័យអ្នករស់រានមានជីវិតពីការជួញដូរមនុស្សចំពោះការខកខានមិនបានផ្គត់ផ្គង់ដល់គ្រួសាររបស់ពួកគេ។ នេះក៏បង្ហាញពីថាមពលដ៏មានសក្តានុពលនៃការចែករំលែករឿងរបស់បុគ្គលម្នាក់ផងដែរ ដោយសារតែភាពអាម៉ាស់ និងការមាក់ងាយបានលេចឡើងដើម្បីកាត់បន្ថយសមាជិកសហគមន៍កាន់តែច្រើនអាចយល់ និងទាក់ទងទៅនឹងបទពិសោធន៍របស់អ្នករស់រានមានជីវិត។

គំនិតនៃការពិចារណាអំពីការធ្វើអត្តឃាតដោយសារតែការមិនរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្គមបានលេចឡើងនៅក្នុងបទសម្ភាសន៍ចំនួន១០ជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិតជាស្រ្តីនៅក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដែស។ ស្រ្តីទាំងនេះក៏បានលើកឡើងផងដែរថា៖ក្រុមគាំទ្របានជួយពួកគេឱ្យទទួលបានការទទួលយកពីសង្គម និងការព្យាបាល។ នេះបង្ហាញថានៅពេលដែលបទដ្ឋានសង្គមមួយចំនួនបណ្តាលឱ្យមានការដកចេញ អ្នករស់រានមានជីវិតអាចបង្កើតក្រុមថ្មីដែលបង្កើតបទដ្ឋានគាំទ្រកាន់តែច្រើនជំនួសជម្ងឺជនរងគ្រោះសង្គមនោះវិញ។ មិនមានការលើកឡើងអំពីការធ្វើអត្តឃាតដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិត អ្នកធ្វើការសង្គម គ្រួសារ ឬសមាជិកសហគមន៍ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទេ។

"ពេលខ្លះ វាហាក់ដូចជាខ្ញុំអាចធ្វើអត្តឃាត។ នេះនឹងជាដំណោះស្រាយតែមួយគត់។
ខ្ញុំគ្រាន់តែនៅកណ្តាលសមុទ្រនៃបញ្ហា"។
(អ្នករស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែសភេទស្រី លេខ១៦)

សារធាតុរាវ និងអ្នកបង្កើតសម្រាប់សុខភាពផ្លូវចិត្ត

អ្នករស់រានមានជីវិតបានកំណត់អត្តសញ្ញាណឥទ្ធិពលជាច្រើនលើសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេ ដូចដែលបានបង្ហាញក្នុងរូបភាពទី ៥។ ពួកគេបានរាយការណ៍ពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តពីប្រភេទផ្សេងៗនៃអំពើហិង្សា។ ខ្លះស្ម័គ្រនឹងការវាយដំ និងការវាយដំលើរាងកាយផ្សេងទៀត ។ អ្នកផ្សេងទៀតប្រឈមមុខនឹងការគំរាមកំហែងពីអ្នកជួញដូររបស់ពួកគេ - ឈ្មួញកណ្តាល និងយោជក ឬប្តីប្រពន្ធ។ នៅពេលត្រលប់មកប្រទេសកំណើតគេវិញ អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើនបានចំណាយពេលដ៏សំខាន់មួយ មុនពេលពួកគេមានអារម្មណ៍ថាត្រៀមខ្លួនសម្រាប់សកម្មភាពសង្គមដូចជាការចេញទៅក្រៅ ស្វែងរកការងារ ឬចូលរួមជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាសង្គម។ មនុស្សជាច្រើនក៏បានជួបប្រទះនូវសុបិន្តអាក្រក់ជាញឹកញាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទុក្ខលំបាកកាលពីអតីតកាលរបស់ពួកគេ រួមទាំងការភ័យខ្លាចនៃការតាំងទីលំនៅក្បែរឈ្មួញកណ្តាលដែលជាអ្នកជួញដូរពួកគេ។

រូបភាពទី ៥: កត្តាទាក់ទងនឹងសុខភាពផ្លូវចិត្ត

ក្នុងករណីជាច្រើន បុរសខ្មែរត្រូវបានឃុំខ្លួន ឬចាប់ខ្លួនក្នុងប្រទេសថៃ ដោយគេចាត់ទុកថាជាឧក្រិដ្ឋជនល្មើសច្បាប់ចំណាកស្រុក និងច្បាប់ការងារ។ ពួកគេបានពណ៌នាពីការឃុំខ្លួនរបស់ពួកគេថាជាការឈឺចាប់ខ្លាំងណាស់។ ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញបន្ទាប់ពីការឃុំខ្លួនឬការជាប់ពន្ធនាគារគួរតែត្រូវបានដោះស្រាយយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នដូចជាការរួមបញ្ចូលឡើងវិញបន្ទាប់ពីការជួញដូរប្រភេទផ្សេងទៀត។

"ពេលខ្លះខ្ញុំសុបិនថាខ្ញុំត្រលប់ទៅក្នុងគុកនោះ បន្ទាប់មកខ្ញុំភ្ញាក់ឡើងដោយការភ្ញាក់ផ្អើល"។
(អ្នករស់រានមានជីវិតកម្ពុជាភេទប្រុស លេខ ៤៦)

គ្រួសារមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការជាសះស្បើយឡើងវិញរបស់អ្នករស់រានមានជីវិត ប៉ុន្តែវាជារឿងសំខាន់ដែលមិនត្រូវមើលរំលងថាគ្រួសារអាចមានបញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួនផងដែរនោះទេ។ នៅពេលដែលក្រុមគ្រួសារបានបង្វែរពួកគេចេញ អ្នករស់រានមានជីវិតមួយចំនួនបានរកឃើញការគាំទ្រសំខាន់ៗនៅក្នុងបណ្តាញដ៏ធំទូលាយរបស់ពួកគេដែលមានការជួយយ៉ាងខ្លាំងដល់ការព្យាបាលនិងធ្វើឱ្យសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេមានភាពប្រសើរឡើងវិញ។

"ខ្ញុំបានត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ហើយឪពុកម្តាយរបស់ខ្ញុំមិនទទួលយកខ្ញុំទេ។ ខ្ញុំត្រូវស្នាក់នៅផ្ទះបងប្អូន ដ៏ដូនមួយរបស់ខ្ញុំ។ ពេលនោះខ្ញុំសម្រាលបានកូនមួយហើយ»។
(បង្ការ៉ាដែស ភេទស្រី អ្នករស់រានមានជីវិតលេខ៣)

បញ្ហាបន្តនៃការស្វែងរកយុត្តិធម៌

ខណៈពេលដែលអ្នករស់រានមានជីវិតបានរាយការណ៍ថាយុត្តិធម៌ពិតជាដឹងរួមចំណែកដល់ការធ្វើសមាហរណកម្ម ឡើងវិញប្រកបដោយជោគជ័យរបស់ពួកគេ។ អ្នករស់រានមានជីវិតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងបង់ក្លាដែលមានការ រំពឹងទុកទាបក្នុងការទទួលបានយុត្តិធម៌។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាករណីនានាតែងតែត្រូវបានបន្តដោយការគាំទ្រពីអង្គការមួយអ្នករស់រានមានជីវិតមួយចំនួន បានឈ្នះប្រាក់បន្តិចបន្តួចហើយបានរាយការណ៍ថាមានប្រយោជន៍ខ្លាំងណាស់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយជាញឹក ញាប់ជាងនេះទៅទៀតសំណុំរឿងទាំងនោះមិនបានកើតឡើង ឬអ្នកបន្តាយឡើយ។ សិទ្ធិទទួលបានយុត្តិធម៌ហាក់ ដូចជាកម្រ និងពិបាកទទួលបាន ហើយវាទាមទារឱ្យឆ្លងកាត់ដំណើរការការិយាធិបតេយ្យផ្តាច់មុខ មានន័យថា អ្នករស់រានមានជីវិតទាំងនេះមិនមានអារម្មណ៍ថាវាជារឿងជាក់ស្តែងដែលពួកគេអាចធ្វើដោយខ្លួនឯងបានទេ។

**"មិនមានច្បាប់សម្រាប់ជនក្រីក្រទេ"។
(អ្នករស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែលស្រីលេខ៤)**

មនុស្សជាច្រើនបានសង្កេតឃើញថា ការប្តឹងមេខ្យល់អាចឈានដល់ការសងសឹក។ ឈ្មួញកណ្តាលពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នក លេងជាច្រើននៅទូទាំងខ្សែសង្វាក់ផ្តាច់ផ្តាច់ការជួញដូរ។ ពេលខ្លះឈ្មួញកណ្តាលអាចព្យាយាមជួយអ្នកដទៃយ៉ាងពិត ប្រាកដ តែទោះយ៉ាងណាក៏ដោយពួកគេក៏អាចចូលរួមក្នុងសកម្មភាពបែបនេះដោយចេតនានិងអាចភ្ជាប់ទំនាក់ទំនង យ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិត ឬសូម្បីតែមេដឹកនាំសហគមន៍ផងដែរ។

នៅប្រទេសបង់ក្លាដែលមានការយល់ឃើញថាការចំណាយសង្គមសំខាន់ៗត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងការបន្តសំណុំ រឿង។ ស្ត្រីម្នាក់បានពន្យល់ថា: **"ប្រសិនបើខ្ញុំប្តឹងរឿងនេះវានឹងមានការជជែកគ្នាច្រើនក្នុងសង្គមអំពីអ្វីដែលខ្ញុំ បានធ្វើ ហេតុអ្វីខ្ញុំត្រូវធ្វើវា សំណួរនឹងកើតឡើង។ ហេតុនេះហើយបានជាខ្ញុំមិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងណាមួយ ដើម្បីរក្សាសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ។ តាមគំនិតខ្ញុំ យុត្តិធម៌នឹងមិនត្រូវបានគេធ្វើទេ មានតែតម្លៃរបស់ខ្ញុំប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវ បានគេមិនគោរព វាជាការប្រសើរដែលមិនត្រូវដាក់សំណុំរឿង"**។

នៅទីបញ្ចប់អ្នករស់រានមានជីវិតត្រូវតែធ្វើការសម្រេចចិត្តជាបុគ្គលអំពីលទ្ធភាពនៃការចំណាយ/ហានិភ័យផ្សេងៗនៃ ការចាត់វិធានការផ្លូវច្បាប់។ មានសក្តានុពលជាច្រើនសម្រាប់លទ្ធផលផ្លូវច្បាប់ដែលទទួលបានជោគជ័យដើម្បីគាំទ្រ អ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងការសម្រេចបាននូវការរួមបញ្ចូលឡើងវិញដោយជោគជ័យ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទាំង ប្រព័ន្ធច្បាប់ និងប្រព័ន្ធសង្គមដែលពាក់ព័ន្ធនឹងត្រូវដំណើរការខុសគ្នាដើម្បីឱ្យវាក្លាយជាប្រភពនៃការគាំទ្រទៅ មួយ។

**"វារឿងធម្មតាទេដែលត្រូវបានយាយីដោយប៉ូលីស
ដីការបស់តុលាការភាគច្រើនធ្វើតាមរបៀបអ្នកជួញដូរចង់បាន រដ្ឋបាលធ្វើបាបយើង។
(រស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែលស្រីលេខ២)**

ត្រីកោណជាមួយទស្សនៈផ្សេងទៀត

ទោះបីជាការស្រាវជ្រាវនេះត្រូវបានផ្តោតលើទស្សនៈរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតក៏ដោយ។ យើងក៏អាចនិយាយទៅកាន់មនុស្សជុំវិញអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមអំពីកត្តាសំខាន់ៗនិងផ្លូវបង្កហេតុ។ នៅក្នុងផ្នែកនេះយើងរាយការណ៍អំពីអ្វីដែលយើងបានរៀនសូត្រពីក្រុមគ្រួសារ សមាជិកសហគមន៍ និងបុគ្គលិកសង្គម។

មេរៀនពីសមាជិកគ្រួសារ

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អ្នករស់រានមានជីវិតត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាផ្នែកមួយនៃអង្គភាពស្នូលរបស់គ្រួសារមិនមែនគ្រាន់តែជាបុគ្គលប៉ុណ្ណោះទេ។ វាជារឿងសំខាន់មួយដែលត្រូវកត់សម្គាល់ថាសមាហរណកម្មមានផលប៉ះពាល់ដល់ក្រុមគ្រួសារទាំងមូល មិនមែនត្រឹមតែអ្នករស់រានមានជីវិតប៉ុណ្ណោះទេដែលបង្ហាញថាការជួយគ្រួសារគឺជាកត្តាសំខាន់មួយសម្រាប់ភាពជោគជ័យនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ទោះបីជាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យក៏ដោយគ្រួសារមិនត្រូវបានគេបង្ហាញថាគ្មានកំហុសឬគ្មានបញ្ហានោះទេ។ ជាការពិតណាស់អ្នកនៅរស់រានមានជីវិតមួយចំនួនបានបង្ហាញថាសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេផ្ទាល់បានចូលរួមជាមួយពួកគេក្នុងអំពើជួញដូរតាំងពីដំបូង។ សក្តានុពលទាំងនេះបានជះឥទ្ធិពលលើរបៀបដែលអ្នករស់រានមានជីវិតធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ ប៉ុន្តែវាមិនបានរារាំងភាពជោគជ័យឬនាំឱ្យពួកគេស្វែងរកសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយគ្មានគ្រួសាររបស់ពួកគេនោះទេ។

គ្រួសារជារឿយៗប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យកាន់តែច្រើន និងភាពក្រីក្រកាន់តែជ្រៅ និងបំណុលដើម្បីជួយអ្នករស់រានមានជីវិត។ ក្នុងឧទាហរណ៍មួយបង្ហាញថាគ្រួសារមួយបានលក់ដីដើម្បីចិញ្ចឹមកូនប្រុសរបស់ពួកគេដែលជាប់ពន្ធនាគារនៅប្រទេសថៃពីបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍។ ពេលកូនប្រុសរបស់ពួកគេត្រូវបានគេដោះលែង គាត់និងក្រុមគ្រួសារត្រូវរកសាងជីវិតឡើងវិញតែពួកគេគាត់បានបាត់បង់ដីអស់ហើយ។

យើងបានកត់សម្គាល់ថា នៅតាមផ្ទះជាច្រើនសមាជិកមួយចំនួនបានធ្វើចំណាកស្រុកដើម្បីរកការងារធ្វើ។ ពេលខ្លះអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតកំពុងព្យាយាមធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ ខណៈពេលដែលសមាជិកគ្រួសារផ្សេងទៀតបានរងទុក្ខនៅកន្លែងផ្សេងៗ ដូច្នេះការជួញដូរនិងសមាហរណកម្មក្នុងគ្រួសារអាចបញ្ចូលគ្នាបង្កើតនូវវដ្តនៃភាពងាយរងគ្រោះហានិភ័យ និងការលំបាកជាថ្មីម្តងទៀតគ្មានទីបញ្ចប់។

សមាជិកសហគមន៍និងអ្នកដឹកនាំ

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាសមាជិកសហគមន៍ជាទូទៅបានដឹងអំពីបទពិសោធន៍របស់អ្នករស់រានមានជីវិត ទោះបីជាវាមិនតែងតែច្បាស់សម្រាប់ពួកគេថាអ្វីដែលអ្នករស់រានមានជីវិតបានជួបប្រទះគឺ "ការជួញដូរ" ក៏ដោយ។ តែកន្លែងដែលមានភាពច្បាស់លាស់ក្នុងការយល់ដឹងអំពី 'ការជួញដូរ' វាគឺជាលទ្ធផលនៃការងារដោយចេតនាដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងតំបន់នេះដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង។ ដោយមិនគិតពីការយល់ដឹងរបស់ពួកគេ សមាជិកសហគមន៍ហាក់ដូចជាមានការយល់ដឹងនិងយល់ចិត្តយ៉ាងខ្លាំងចំពោះរបួសដែលប្រឈមមុខដោយអ្នករស់រានមានជីវិត។

ថ្នាក់ដឹកនាំមូលដ្ឋានមួយចំនួនក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានពិភាក្សាដោយចំហពីការលំបាកនៃការជួញដូរមនុស្សនៅក្នុងភូមិ
របស់ពួកគេ។ ពួកគេបានអំពាវនាវដោយឥតលាក់លៀមសម្រាប់ធនធានបន្ថែមទៀតដើម្បីដោះស្រាយភាពក្រីក្រជា
មូលដ្ឋាន និងភាពងាយរងគ្រោះក្នុងចំណោមអ្នកភូមិ និងដើម្បីជួយពួកគេធ្វើចំណាកស្រុកដោយស្របច្បាប់។ ទោះ
យ៉ាងណាក៏ដោយ មេដឹកនាំខ្លះយល់ខុសចំពោះការជួញដូរ ដោយទទួលស្គាល់តែទម្រង់ធ្ងន់ធ្ងរបំផុតរបស់វាប៉ុណ្ណោះ។
ការយល់ដឹងមានកម្រិតនេះអាចរារាំងការកំណត់អត្តសញ្ញាណត្រឹមត្រូវនៃអ្នករស់រានមានជីវិត មានន័យថាមនុស្សជា
ច្រើនប្រហែលជាមិនទទួលបានសេវាកំរិតដែលពួកគេសមនឹងទទួលបាននោះទេ។

**“ប្រសិនបើជនរងគ្រោះមិនយល់ថាគាត់ត្រូវបានគេជួញដូរទេនោះវាអាចត្រូវបានជួញដូរ
ម្តងទៀត។ វាចាំបាច់ណាស់ក្នុងការផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវគំនិតទាំងមូលនៃការជួញដូរមនុស្ស
ពួកគេត្រូវយល់ឲ្យបានច្បាស់”។
(រស់រានមានជីវិតបង់ក្លាដែលសេរីប្រុស លេខ២)**

ការសន្ទនាជាមួយអ្នកដឹកនាំមូលដ្ឋាននិងសមាជិកសហគមន៍បានគូសបញ្ជាក់ថាការជួញដូរនិងការធ្វើសមាហរណកម្ម
ឡើងវិញនៅមិនដាច់ដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលនោះទេ។ ភាពងាយរងគ្រោះដែលរីករាលដាលនៅក្នុងភូមិទាំងនេះមាន
ន័យថាវាជាកត្តាដូចគ្នាដែលទាក់ទាញមនុស្សឱ្យចូលទៅក្នុងការជួញដូរ ហើយវាក៏ជាកត្តារារាំងការធ្វើសមាហរណកម្ម
ឡើងវិញដោយជោគជ័យដែលប៉ះពាល់ដល់កម្រិតសហគមន៍ទាំងមូលនិងសង្គមជាច្រើន។

មេរៀនពីបុគ្គលិកសង្គម

គំរូច្បាស់លាស់មួយនៅទូទាំងការសម្ភាសបុគ្គលិកសង្គមគឺជាការកោតសរសើរចំពោះការរួមបញ្ចូលឡើងវិញដោយ
ជោគជ័យដែលជាបាតុភូតស្មុគស្មាញមិនគួរឱ្យជឿ។ បុគ្គលិកសង្គមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានបន្តការសង្កត់ធ្ងន់របស់
អ្នករស់រានមានជីវិតលើគ្រួសារ និងប្រាក់ចំណូលដែលជាធាតុផ្សំសំខាន់នៃសមាហរណកម្មជោគជ័យ។ ការជួយអ្នក
រស់រានមានជីវិតជួយខ្លួនឯងតាមរយៈការចិញ្ចឹមជីវិតប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពគឺជាអ្វីដែលដំណើរការតាមរយៈការ
សម្ភាសន៍ទាំងអស់ និងត្រូវបានភ្ជាប់ទៅសេវាកម្មទាំងអស់ដែលផ្តល់ដោយអង្គការដែលយើងបាននិយាយជាមួយ។

ទោះបីជាបុគ្គលិកសង្គមដែលយើងបាននិយាយដើម្បីបង្ហាញពីក្តីមេត្តាចំពោះអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត និងការយល់ដឹង
យ៉ាងស៊ីជម្រៅអំពីភាពស្មុគស្មាញ និងការលំបាកដែលពួកគេជួបប្រទះក្នុងពេលបំពេញបន្ថែមក៏ដោយវាហាក់ដូចជាថា
អ្នកខ្លះអាចតស៊ូដើម្បីដឹងពីសកម្មភាព និងជម្រើសរបស់អ្នករស់រានមានជីវិត។ ជាឧទាហរណ៍ បុគ្គលិកសង្គមកិច្ចដែល
យើងបាននិយាយហាក់ដូចជាមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថាការធ្វើសមាហរណកម្មប្រកបដោយជោគជ័យមានន័យថាមិន
ធ្វើចំណាកស្រុក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នករស់រានមានជីវិតជាច្រើនបានលើកឡើងពីសារៈសំខាន់នៃគ្រួសារ
ប៉ុន្តែនៅតែពន្យល់ពីតម្រូវការក្នុងការប្រថុយប្រថានដើម្បីសម្រេចបាននូវប្រភេទជីវិតដែលពួកគេចង់បាន ដូចជាការធ្វើ
ចំណាកស្រុកជាដើម។

នៅក្នុងការសង្កេតរបស់យើង បុគ្គលិកសង្គមមានជំហរផ្ទាល់ខ្លួនផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួននិងទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់
ពួកគេអំពីរបៀបដែលដំណើរការសមាហរណកម្មអាចនិងគួរដំណើរការ។

**'ការអប់រំដើរតួនាទីមួយសំខាន់ ព្រោះការអប់រំគឺជាចាំបាច់សម្រាប់ការងារល្អ។
ពេលខ្លះអ្នករស់រានមានជីវិតរំពឹងថានឹងមានការងារសមរម្យ ប៉ុន្តែពួកគេមិនមានការអប់រំត្រឹមត្រូវ"។
(បុគ្គលិកសង្គមកិច្ចបង់ក្លាដែស លេខ៩)**

ការស្រាវជ្រាវនេះបានព្យាយាមចាប់យកនិងសង្កត់ធ្ងន់លើសំឡេងនិងទស្សនៈរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងការកំណត់ថាតើជោគជ័យមើលទៅលើអ្វីខ្លះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយវាជារឿងសំខាន់ដែលត្រូវកត់សម្គាល់ថាសំឡេងរបស់ពួកគេនៅតែមិនលេចធ្លោជាងគេ ហើយសំឡេងរបស់អ្នកតស៊ូមតិទោះបីជាមានភាពស្មោះត្រង់យ៉ាងណាក៏ដោយនឹងមិនដែលផ្តល់ភាពល្អឥតខ្ចោះដល់អ្នកដែលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងបំផុតនោះទេ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ការពិភាក្សាអំពីសមាហរណកម្មឡើងវិញជុំវិញទស្សនៈនិងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់អ្នករស់រានមានជីវិតគឺមានប្រយោជន៍ក្នុងការទទួលបានការយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីរបៀបដែលសមាហរណកម្មដំណើរការឡើងវិញនិងរបៀបដែលវាស្ថិតនៅជាមួយបញ្ហាប្រព័ន្ធផ្សេងទៀត ដូចជាភាពក្រីក្រខ្លាំងការធ្វើចំណាកស្រុក សុខភាព និងការរើសអើងផ្នែកលើយេនឌ័រ។

យើងបញ្ជាក់ពីតម្រូវការសម្រាប់សេវាកម្មដើម្បីគាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងការធ្វើឲ្យជាសះស្បើយពីរបួសរបស់ពួកគេធ្វើឱ្យសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់ពួកគេប្រសើរឡើងវិញ ទទួលបានជំនាញដែលមានប្រយោជន៍ និងដើម្បីសម្រេចបាននូវជីវភាពរស់នៅកាន់តែប្រសើរឡើងវិញ។ ធនធានបន្ថែមទៀតសម្រាប់ទម្រង់នៃការគាំទ្រទាំងនេះគឺត្រូវការជាបន្ទាន់ ហើយនឹងមានប្រសិទ្ធភាព ជាពិសេសប្រសិនបើសេវាកម្មត្រូវបានផ្តល់ជូនក្នុងវិធីថែទាំនិងសមស្របតាមវប្បធម៌។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការរួមបញ្ចូលឡើងវិញមិនគួរត្រូវបានមើលដោយឯកោទេ ហើយវាមិនគួរត្រូវបានចាត់ទុកថាជាដំណើរការលីនេអ៊ែរសាមញ្ញនោះទេ។

នៅពេលដែលអ្នករស់រានមានជីវិតកើតចេញមកពីលក្ខខណ្ឌនៃភាពក្រីក្រខ្លាំង ការត្រឡប់ទៅក្នុងលក្ខខណ្ឌទាំងនោះមិនអាចចាត់ទុកថាជាការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យឡើយ។ យើងត្រូវតែយល់ថារចនាសម្ព័ន្ធនិងថាមវន្តដែលរក្សាមនុស្សនៅក្នុងអន្ទាក់នៃភាពក្រីក្រ ដូច្នេះហើយសេវាកម្មទាំងឡាយអាចត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីប្រឆាំងនឹងភាពក្រីក្រទាំងនោះ។ ការធ្វើចំណាកស្រុក និងការធ្វើចំណាកស្រុកឡើងវិញមិនត្រូវសម្រេចថាជាផ្នែកនៃការធ្វើសមាហរណកម្មដោយជោគជ័យនោះទេ។ រចនាសម្ព័ន្ធលើកទឹកចិត្តផ្នែកច្បាប់ គោលនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចដែលជំរុញមនុស្សឱ្យធ្វើដំណើរស្វែងរកឱកាស និងការធ្វើដូច្នេះដោយប្រថុយប្រថាន និងងាយរងគ្រោះ ត្រូវតែយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់ ដើម្បីឱ្យសេវាកម្ម និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងតស៊ូមតិទាំងឡាយធ្វើឡើងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

អ្នកផ្តល់សេវានិងបុគ្គលិកសង្គមត្រូវតែដើរទន្ទឹមគ្នាជាមួយអ្នករស់រានមានជីវិតដើម្បីរកសាងជីវិតនិងសហគមន៍ឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងជាមួយគ្នា។ នេះមានន័យថាការរើបំរាស់ចេញពីនិន្នាការដែលផ្តោតអារម្មណ៍តែទៅលើសេវាកម្មទាំងអស់ពេក វាអាចជាភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងការចាត់ទុកអ្នករស់រានមានជីវិតជាអ្នកទទួលសេវាអកម្មនិងបង្ហាញថាពួកគេជាអ្នកមិនគុណ។ នៅក្នុងផ្នែកនីមួយៗនៃផ្នែកទាំងនេះ ការរកឃើញរបស់យើងគាំទ្រការណែនាំអំពីរបៀបដែលបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះអាចជំនះបាន ដើម្បីគាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។

អនុសាសន៍

ទូទៅ	ជាក់លាក់
<p>ធានាបាននូវសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និងជម្រើសកម្ចីកាន់តែប្រសើរ ជាពិសេសសម្រាប់ប្រជាជននៅតំបន់ជនបទ ដែលងាយរងគ្រោះ ដែលអាចមិនចេះអក្សរ។</p>	<p>សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • កំណែទម្រង់គោលនយោបាយបទប្បញ្ញត្តិដើម្បីលុបបំបាត់សេវាមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុណាដែលមានលក្ខណៈយោឃោ។ ជាឧទាហរណ៍ដោយធ្វើការដើម្បីធានានូវការកំណត់តម្លៃសេវាកម្មប្រកបដោយតម្លាភាព យុត្តិធម៌ និងការអនុវត្តការប្រមូលបំណុលសមស្របដើម្បីកែលម្អការការពារអ្នកប្រើប្រាស់។ • លើកទឹកចិត្តស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀតឱ្យផ្តល់ជម្រើសនៃការខ្ចីប្រាក់ប្រកបដោយភាពរួសរាយរាក់ទាក់ដល់ជនងាយរងគ្រោះបំផុត។ <p>សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • កំណត់ជម្រើសកម្ចីល្អបំផុតសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិត និងផ្តល់ព័ត៌មានច្បាស់លាស់ដើម្បីគាំទ្រជម្រើសហិរញ្ញវត្ថុដែលមានព័ត៌មាន។ • ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកលេខនិងការបណ្តុះបណ្តាលលើការគ្រប់គ្រងប្រាក់ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងអំពីការខ្ចីប្រាក់និងគាំទ្រដល់អាទិភាពនៃការសន្សំ និងការចំណាយកាន់តែប្រសើរ។
<p>ទទួលស្គាល់ថាអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត (ជាធម្មតា) ជាកម្មសិទ្ធិរបស់អង្គការគ្រួសារ ហើយនេះអាចធ្វើឱ្យអន្តរាគមន៍ដែលចាត់ទុកអ្នករស់រានមានជីវិតជាបុគ្គលមិនមានប្រសិទ្ធភាព។</p>	<p>សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • ផ្តល់អាទិភាព និងគាំទ្រតម្រូវការសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិត ដើម្បីរក្សាទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ជាឧទាហរណ៍ អ្នករស់រានមានជីវិតនៅក្នុងជម្រកអាចត្រូវការការសួរសុខទុក្ខ និងការហៅទូរសព្ទបន្ថែម ដើម្បីរក្សាទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមគ្រួសារ។ <p>សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • អន្តរាគមន៍ជាក់លាក់ដែលកំណត់គោលដៅអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត (ឧទាហរណ៍ ជំនាញប្តូរគ្នាបណ្តុះបណ្តាលអក្ខរកម្ម) ក៏គួរត្រូវបានពង្រីកដល់គ្រួសារធំទូលាយផងដែរ តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។

ប្រឆាំងនឹងបទដ្ឋានសង្គមដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ជាមួយនឹងបទដ្ឋានសង្គមដែលមានប្រយោជន៍ដែលមានឫសគល់នៅក្នុងសង្គម។

សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖

- ធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍លេចធ្លោអំពីការជួញដូរជាអាទិភាពគោលនយោបាយ។ បន្ថែមពីលើផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់នៃគោលនយោបាយបែបនេះ ពួកគេអាចរួមចំណែកដល់ការផ្លាស់ប្តូរការយល់ឃើញ និងអាកប្បកិរិយាឆ្ពោះទៅរកបទដ្ឋានដែលមិនមានប្រយោជន៍ និងជំរុញការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយាដើម្បីកាត់បន្ថយការមាក់ងាយ និងការរើសអើង។

សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖

- សាកល្បងបទដ្ឋានតាមរយៈបណ្តាញវប្បធម៌ – ប្រហែលជាតាមរយៈសៀវភៅកុមារ ភាពយន្ត និងភាពយន្តខ្លីដែលជួយមនុស្សឱ្យមានអារម្មណ៍យល់ចិត្ត និងការទទួលយកចំពោះអ្នករស់រានមានជីវិត។

ចូលរួមចំណែកក្នុងការព្យាបាលដោយការដោះស្រាយរបួសដែលជាផ្នែកមួយនៃក្រុមតារានិករនៃបញ្ហា។

សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖

- ត្រូវប្រាកដថាអ្នកឯកទេសផ្នែកចិត្តវិទ្យាដែលមានជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងអ្នកជំនាញខាងរបួសផ្លូវចិត្តត្រូវបានចូលរួមនៅក្នុងការចនាគោលនយោបាយ នៅពេលនិយាយអំពីការជួយដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មអ្នករស់រានមានជីវិតឡើងវិញ។

សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖

- ត្រូវប្រាកដថាបណ្តាញជំនួយមាននៅនឹងកន្លែង និងអាចចូលដំណើរការបាន (ឧទាហរណ៍ ដោយរៀបចំក្រុមអ្នករស់រានមានជីវិត ឬដំណើរការខ្សែទូរស័ព្ទជំនួយជំនួយដូច្នោះអ្នករស់រានមានជីវិតមានវិធីដើម្បីស្តាប់ និងយល់)។
- ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងការគាំទ្រជាប្រចាំ និងបន្តដល់បុគ្គលិកសង្គមកិច្ចលើការប្រឹក្សាផ្លូវចិត្ត ការពង្រឹងជំនាញ និងការទទួលបានចំណេះដឹងដែលត្រូវការដើម្បីវាយតម្លៃសុខភាពផ្លូវចិត្តរបស់អ្នករស់រានមានជីវិត និងផ្តល់ការគាំទ្រ និងការបញ្ជូនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

<p>ដោយសារអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតជាច្រើនបានបោះបង់ការសិក្សាតាំងពីក្មេង ការគាំទ្រលើសពីការបណ្តុះបណ្តាល ជំនាញ រួមទាំងអក្ខរកម្ម និងលេខ គឺជាកត្តាចាំបាច់ក្នុងការជួយបង្កើតប្រាក់ចំណូល និងទទួលបានស្វ័យភាព។</p>	<p>សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • ផ្តល់ផ្លូវសម្រាប់មនុស្សពេញវ័យដែលស្វែងរកការបញ្ចប់ការអប់រំជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេ ជាពិសេសផ្នែកអក្ខរកម្ម និងលេខ ដែលអាចធ្វើទៅបានជាមួយនឹងអាហារូបករណ៍។ <p>សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • នៅលើកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដែលមានស្រាប់ វាយតម្លៃ និងកំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នករស់រានមានជីវិត ដែលអាចត្រូវការការគាំទ្រផ្នែកអក្ខរកម្ម និងលេខ។ ផ្តល់ផ្លូវដើម្បីគាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតនៅក្នុងទិដ្ឋភាពទាំងនេះ អាចធ្វើទៅបានជាមួយនឹងអាហារូបករណ៍។
<p>កាត់បន្ថយកត្តាជំរុញនៅក្នុងតំបន់ដែលទទួលរងពីភាពក្រីក្ររីករាលដាល។ ជំរុញឱកាសការងារដែលមានសក្តានុពល និងគាំទ្រការធ្វើចំណាកស្រុកដោយស្របច្បាប់ និងមានសុវត្ថិភាពជាងមុន។</p>	<p>សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • លើកទឹកចិត្តរោងចក្រ និងក្រុមហ៊ុនឱ្យដំណើរការនៅក្នុងតំបន់ដែលមានអត្រាអ្នកអត់ការងារធ្វើ និងភាពក្រីក្រខ្ពស់។ ក្នុងនាមជាអន្តរាគមន៍កម្រិតប្រព័ន្ធ នេះគួរតែរួមបញ្ចូលអ្នករស់រានមានជីវិត និងអ្នកមិននៅរស់រានមានជីវិតដូចគ្នា។ <p>សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • សហការជាមួយសហគ្រាសសង្គមឬក្រុមហ៊ុនប្រកបដោយក្រមសីលធម៌ដើម្បីបង្កើតឱកាសការងារសម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតជាទូទៅ។ កុំគ្រាន់តែរៀបចំឱ្យមានការជួលអ្នករស់រានមានជីវិតពិសេសនោះទេ ព្រោះនេះអាចនាំឱ្យមានការចាប់អារម្មណ៍ ការរើសអើង និងបរិយាកាសការងារមិនសមរម្យ។ • ទទួលស្គាល់ថានៅក្នុងតំបន់ដែលប្រឈមមុខនឹងចំនួនប្រជាជន និងការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ច ជម្រើសដ៏ល្អបំផុតសម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញដោយជោគជ័យអាចជាការធ្វើចំណាកស្រុកម្តងទៀត។ គាំទ្រអ្នករស់រានមានជីវិតក្នុងការទទួលបានឯកសារ និងជំនះឧបសគ្គចំពោះការធ្វើចំណាកស្រុកស្របច្បាប់។

<p>ធានាឱ្យភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ជាពិសេស បុគ្គលិករដ្ឋាភិបាលជួរមុខ និងមេដឹកនាំសហគមន៍ មានការយល់ដឹងច្បាស់លាស់អំពីការជួញដូរមនុស្ស។</p>	<p>សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីនិន្នាការ និងបទពិសោធន៍នៃការជួញដូរមនុស្សតាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងគោលនយោបាយ។ ជាពិសេសដើម្បីជួយដោះស្រាយភាពច្របូកច្របល់លើភាពខុសគ្នារវាងបញ្ហាចំណាកស្រុកនិងការជួញដូរ។ <p>សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> បើសមស្របធ្វើការជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធជាច្រើនរួមទាំងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនិងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍នៅលើSBCC។ នេះគួរតែជួយអភិវឌ្ឍការយល់ដឹង និងការយល់ចិត្តចំពោះអ្នករស់រានមានជីវិតក៏ដូចជាដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការរើសអើង អាកប្បកិរិយាអវិជ្ជមាន និងគំរូដែលបំផ្លាញការកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ។ ការចែករំលែករឿងអនាមិកពីអ្នករស់រានមានជីវិតអាចជួយបង្កើតការយល់ដឹងក្នុងស្មារតីសាធារណៈ។
<p>ការមានឯកសារត្រឹមត្រូវនៅកន្លែងដំបូងអាចជួយឱ្យមនុស្សមើលឃើញផ្លូវច្បាប់នៃការធ្វើចំណាកស្រុក ជៀសវាងលទ្ធភាពនៃការចាប់ខ្លួន និងដាក់គុក ឬទទួលយកហានិភ័យជាមួយឈ្មួញកណ្តាល។</p>	<p>សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> ធានាថាឯកសារជាមូលដ្ឋានដូចជាសំបុត្រកំណើតឯកសារអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណនិងលិខិតឆ្លងដែនគឺងាយស្រួលប្រើសម្រាប់គ្រប់ក្រុមគ្រួសារ ជាពិសេសអ្នកដែលងាយរងគ្រោះ។ ប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយនិងសម្របសម្រួលជាមួយប្រទេសគោលដៅសម្រាប់ការងារប្រកបដោយសុវត្ថិភាពរបស់ពលករចំណាកស្រុក។ <p>សម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល៖</p> <ul style="list-style-type: none"> ផ្តល់ការណែនាំអំពីរបៀបធ្វើចំណាកស្រុកដោយស្របច្បាប់និងសុវត្ថិភាព។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនរួមមាន លេខទូរស័ព្ទទាន់ហេតុការណ៍ឥតគិតថ្លៃ វត្តមានប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមនិងការចូលទៅកាន់បណ្តាញនៃជនចំណាកស្រុកត្រឡប់មកវិញ ដែលអាចចែករំលែកចំណេះដឹង និងដំបូន្មានអំពីដំណើរការនេះ។

សម្រាប់គន្ថនិទ្ទេសពេញលេញ សូមមើល របាយការណ៍ពេញលេញ។

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Humanity
Research
Consultancy

**institute of
development
studies**

WINROCK
INTERNATIONAL.